

אשית עצות בנפשי

שיחות זמנינו

ממורינו ראש

הישיבה שליט"א

ע'

שנה ב'

חג הסוכות

תשפ"ה

ליל שישי זאת
הברכה א' תשפ"ד

הכנה לסוכות

ראש השנה תשפ"ה
בצל ראש הישיבה שליט"א

בעיר הגעגועים אומאן

לשמיעת השיעורים
קול ברסלב: 079-70-400-66

- פנימו -

יוצא לאור על ידי תלמידי היכל הקודש
בני ברק יצ"ו

להערות והארות: USHISEB@GMAIL.COM

ליל שישי וזאת הברכה א' תשפ"ד

הכנה לסוכות

גם אנו יכולים להתגעגע אל ד'

למשל את הדבר הזה של החת"ס, אני ידעתי מאז שהייתי ילד, שהחתם סופר הקדוש בימים שבין יום הקדוש לסוכות, התגעגע להשי"ת, אבל במוח שלי ידעתי שזה סוד לצדיקים, אבל לא חשבתי, שגם אני, אדם פשוט, יכול להתגעגע לד', אני שמבין בפיצה, אולי אני לא אוכל פיצה, אבל אני אוכל עוגת שמרים עם כוס חלב, יש אנשים שאוכלים עוגת שמרים עם כוס חלב, ומסתכל על המגושם שאוכל פיצה, כל ההבדל הוא מאיזה מקומות מגיעים, קניילדעך וקרעפליך הם גם מאכלים שמנים וטובים... והרי אנחנו אנשים פשוטים, אנו שומעים דברים כאלו, אתה נכנס לחנות ספרים ואתה מתחיל לראות מהימים הנוראים ומהצדיקים הקדושים, ואתה מחליט שזה סוד ששייך רק לצדיקים, וב"ה שזכינו והתקרבונו לרבינו שמביא את זה גם בשבילנו, אנשים פשוטים, שגם אני אוכל להסתובב עם מחשבה, שאני גם רוצה להיות יהודי, אני גם רוצה להרגיש טעם בסוכה, להרגיש טעם בד' מינים, אני גם רוצה שיהיה לי שייכות עם הדברים האלו.

כל אחד יכול לזכות למדריגות הצדיקים – על ידי

זמני געגועים ושירה

אנו נמצאים בימים קדושים, בין יום הקדוש לסוכות, ידוע שהחת"ס הקדוש זי"ע היה לבו כל כך בגעגועים להשי"ת באלו הימים, עד כדי כך שהוא לא היה יכול לצמצם את עצמו ללמוד, החת"ס הקדוש היה חטיבה אחת של תורה, אבל כשהגיעו הימים שבין יום הקדוש לסוכות, לא הצליח ללמוד, ובימים אלו, הוא כתב שירים, הוא עסק בניגונים, מרוב געגועים להשי"ת, והרי ביום כיפור כולנו נהיינו נקיים, אנחנו לא יכולים יכולים להשיג בכלל מה שעובר עלינו בימים אלו, מרגישים את זה קצת אולי רק פירור, כי אנו הרי נמצאים היכן שנמצאים ולא קולטים מה עובר עלינו, אבל גם אנחנו מרגישים קצת שבימים שבין יום הקדוש לסוכות הלב כל כך מתגעגע לשיר אל ד', ולכן נשיר עוד שיר ואחרי זה נלמד קצת בחיי מוהר"ן, כל אלו שמקשיבים לשיעור, בקרית ברסלב ובמונסי, במונרו ובלייקווד, ובארץ ישראל ובלינדן ובסטטן איילינד אי"ה, שיכינו את הספר חיי מוהר"ן, ונלמד ביחד בפנים, סידרנו כאן את שולחנות בצורת חיי"ת קטן, כי כאן מספיק שישבו כעשרה אנשים, זה יהיה כמו פלטפורמה עצמית, ומכאן יוכלו בכל העולם להחיות את עצמינו עם דברי רבינו, כי כולם צריכים את רבינו.

תפילה והתבודדות

פשט בסיפור

עם תפילה והתבודדות יכול אדם לזכות לזה, שאף עם בגדי העבודה ועם נעלי העבודה, ואף שנראים כמו שנראים, בכל זאת הלב יכול להתחיל לבעור לד', אם מקשיבים לרבינו רואים שאין סודות, הכל גלוי לכולם, רבינו גילה לכולם שכל אחד יכול לזכות לבוא למדרגות שלו, רבינו היה מדבר מהמדרגות שלו, אז אמרו לרבינו הרי אתה נכד של הבעש"ט, ואיך אנו יכולים לזכות למדרגות אלו, הבעש"ט הקדוש הביא שם לבתו מפסוק שבפרשתינו, כפי שכתוב השבוע בפרשה: ד' מסיני בא ד' בא לתת את התורה לישראל, 'וזרח משעיר למו' הקב"ה הלך לעשו והם לא רצו, 'הופיע מהר פארן' הלך לישמעאלים והם לא רצו, 'ואתא מרבכות קודש' הוא בא עם מקצת מהמלאכים, 'מימינו אש דת למו', לבעל שם טוב היו שתי ילדים, בן ובת, ולבתו קרא אדל, וזה שם חדש שהבעל שם טוב חידש בעצמו, ואמר שהוציא את השם הזה מהפסוק הזה א'ש ד'ת ל'מו, אין לנו השגה בצדיקים כלל וכלל, רבינו אמר שבשעה שהבעל שם טוב היה מחייך, אלפי עולמות למעלה נעשו בשמחה, אין לנו השגה מה הצדיקים היו, ומה זה ילד של הבעל שם טוב הקדוש, ומה זה נכד של הבעל שם טוב הקדוש, ולכן אמרו לרבינו שבגלל שהוא נכד של הבעל שם טוב הקדוש לכן זכה למדרגות האלו, כי רבינו אומר שאפילו אם אדם יעבוד על עצמו לגמרי, הרי הוא עדיין נשאר תקוע עם המעשיות של אביו ואמו, נו איך שאנו נראים כך אנו נראים, זה נכון, שגם לנו יש הורים טובים, אבל הם לא הבעש"ט ורבי נחמן מהורדנקה, וענה רבינו ואמר: זה לא נכון, אפילו אם הייתי נולד להורים פשוטים הייתי מגיע לזה על ידי תפילה והתבודדות.

יש סיפור מעניין, ומסקרן אותי לדעת אולי מישהו ממכם יודע פשט בזה, נהיה כאן שיעור קטן, זה פחות שיעור, וזה יותר כמו שיחה, אולי מישהו ידע להגיד פשט, בתחילת הספר פעולת הצדיק, יש סיפור, שכל פעם שאני קורא את הסיפור אני מתבונן להבין את הפשט בזה, מסופר שם שאחותו של הרה"ק רבי יצחק מדרהוביטש באה אל הבעש"ט לבקש שידוך, ואמר לה, יש לי שידוך טוב בעבורך, אתן לך תלמידי רבי נחמן מהורודנקה, והשידוך נגמר, שואל הבעש"ט את תלמידו רבי נחמן מהורודנקה, מה תיתן לי בשביל השדכנות, והתלמיד לא ענה, נענה הבעש"ט ואמר לו, אתה יודע מה, אם יהיה לך בן, ולבתי אדל תהיה לה בת, שישתדכו ביניהם, וזה יהיה השדכנות, ואכן כך היה בסוף שהבעש"ט עשה את השידוך עם הוריו של רבינו, אביו של רבינו שמחה היה בנו של הרה"ק מהורודנקה, ופיגא אם רבינו היתה בתה של אדל, וכשהציע הבעש"ט לתלמידו שישתדך איתו, נענה רבי נחמן אל הבעש"ט ואמר: אני הרי יחסן ויש לי כתב יחוס עד דוד המלך, ואז הוציא הבעש"ט כתב יחוס, שהוא גם מתייחס עד דוד המלך, ואני הרבה פעמים חשבתי לעצמי בפליאה על התלמיד, הרי הבעש"ט הק' עושה לך שידוך והוא מבקש דמי שדכנות, ואיך אחרי זה שואל רבי נחמן ואומר אני הרי יחסן עד דוד המלך, אחד חשב פעם מהשאלה הזאת, וכי כך מדברים אל רבי? אני יחסן? והבעש"ט עונה לו, אני גם יחסן, כל פעם שאני לומד את הקטע הזה אני חושב מה הפשט של זה, יכול להיות שזה היה משהו הרבה יותר ממה שקראנו... איני יודע.

לזכות להיות כרבינו

נחזור לדברי רבינו שאמר בפירוש, שגם אם היה נולד להורים פשוטים, גם היה זוכה

בין השמשות מהשקיעה, נוהגים שעושים את הברית ביום שלאחריו, אצלנו לא פוסקים כך, הדיין מסכים לפסק? אצלנו אחרי השקיעה עוד יום, כמוכן ששבת אנו מקבלים מוקדם לפני השקיעה, ואף לפני זמן הדלקת נרות, עד מתי זה יום? זה כבר כל אחד ישאל בפרטיות. אבל בין השמשות אצלנו הוא 12 דקות זה מתחיל 60 דקות אחרי השקיעה, ומסתיים ב-72 דקות אחרי השקיעה.

סוד ההצלחה – להודות להקב"ה

אבל אתם לא באתם לשמוע הספיקות שלי, באתם לשמוע חיזוק לסוכות, קודם אני מודה להקב"ה, ד' עשה אתי נס, מתנה לכבוד השנה החדשה, ד' נתן לנו ילד בריא ואשה בריאה, לא נפסיק להודות לד', כמה שיותר, זה הטריק להצלחה, מי שרוצה לדעת מה הטריק איך להצליח בחיים, הטריק, הסוד של החיים, [באנגלית זה נקרא The secret of success] סוד ההצלחה, זה להודות לד', לא להפסיק להודות לד', לחשוב כמה אנחנו חייבים להקב"ה, בן אדם מקבל קצת כאב ראש, הוא מיד מתחיל לחשוב כמה חסד הקב"ה עושה איתו שהוא בריא, ואני לא מדבר על שאר הדברים שיכולים לעבור על האדם, על אשתו וילדיו, כמה צריך להודות לד' שאנחנו נשואים, חייבים להעריך את זה.

על אתרוג נקי יש לבכות

ואפשר לזכות לאשה טובה, על ידי בכיה אל ד', כפי שיש על זה שיחה מרבינו בשיחות הר"ן הנוגע לימים אלו, רבינו אומר [בשיחה פ"ז] שאתרוג היא בחינת אשה, ואיך זוכים לאתרוג יפה, על ידי בכיה, ככה נהגו צדיקים לגבי אתרוג, שהיו קונים אתרוג לפני ראש השנה ויום הקדוש, ועטפו את האתרוג ולא הסתכלו על זה, ובכו היטב בראש השנה ויום הקדוש, אחרי זה הוציאו את זה והאתרוג היה

להגיע למה שזכה להגיע, ורבינו הגיע לזה בהיותו אברך צעיר, אני כבר אחרי הגיל של רבינו, רבינו כבר נסתלק בגיל ל"ח, כשלומדים ליקוטי מוהר"ן רואים קצת לאיזה מדריגות אדם יכול לזכות, עכ"פ אנו צריכים את רבינו, ואת החיזוק של רבינו, ואז גם אנחנו יכולים לזכות עם עצות של רבינו של לדבר אל ד' יכולים לקבל טעם בסוכה טעם בארבעת מינים וגם להתגעגע אל ד' וגם לשיר אל ד', נשיר עוד שיר אחד לכבוד יו"ט. השב השב.

יום הולדת בבין השמשות

כעת נתחיל את השיעור, קודם כל, חסדי ד', הודו לד' כי טוב כי לעולם חסדו, אודה ד' מאוד בפי ובתוך רבים אהללנו, אני רוצה להודות על הנסים הגדולים שד' עשה איתי, זכיתי שנולדה לי בת, אני רק רוצה לשאול את הדיין מה דין ילד שנולד בבין השמשות, זה היה בשעה 7:51 בדיוק בשתיים עשרה דקות של בין השמשות, מתי יום ההולדת שלה, זה לא נוגע כל כך לבת, אין תפילין, ואין יום כיפור כי נולדה אחרי יו"כ, רק מעניין לדעת מתי מחזיקים את יום ההולדת, נוהגים שכותבים את ימי הולדת של הילדים, איפה כותבים? בספר, מה אתה לא יודע מזה, ככה נוהגים אצלנו, אתה נוהג כך? באיזה ספר, במסכת ברכות בש"ס? אבא שלי כתב במסכת ברכות, כשהתקרבתי לרבינו העתקתי הכל לליקוטי מוהר"ן, כתבתי הכל, אני רוצה להראות לדיין את הנכסים שלי, אני כותב גם את הנכדים, ועכשיו אני לא יודע איזה יום לכתוב, זה לא נוגע להלכה, אחד שמע פעם שאלה כזאת? בתפילין כמוכן הולכים לחומרא, מניח תפילין יום לפני זה, ולגבי ברית, עושים יום אחרי כן, כי אם עושים ברית לפני היום השמיני לא עשית כלום, הילד אינו מהול, ועדיף לעשות את הברית ביום התשיעי, אף שזה לא בזמנו, אבל סוף סוף עשו ברית, בעולם נהוג שכשנולד בן בבין השמשות, ואני מדבר על

לא של אבא שלי ולא של אמא שלי, לא של השווער שלי ולא של השוויגער שלי ולא של אשתי, מאף אחד, כי אם מידך המלאה הפתוחה הקדושה והמלאה שלא נבוש ולא נכלם, שלא נבוש ולא נכלם לעולם ועד, וכמו המנהג שיש באתרוג, שהולכים לצד ובוכים, ואז זוכים לאתרוג יפה, אותו דבר זה עם שלום בית, רק לבכות אל ד', וצריכים כל כך להודות להקב"ה שהתחתנו, הרי כל כך הרבה בחורים יושבים ומחכים לשידוכים, ובגלל שטויות והבלים לא עושים שידוכים, לא מתאים לי זה ולא מתאים לי כך, והילדים מתבגרים.

דע – נלקח מעולם האצילות

עכשיו נלמד קצת בחיי מוהר"ן לקראת יו"ט סוכות, הרי מגיע עכשיו כזה חג קודש כזה חג מאיר, נלמד קטע קטן בחיי מוהר"ן סימן נ"ז, זה גם נוגע לאברכים שעוסקים בבניה, ולא רק בבניה, אלא איך אפשר להצליח בפרנסה, כי הרבה מאוד פרנסות של יהודים זה בבניית בתים, גם אחד שעובד בבניה, וגם אחד שכונה את ביתו לעצמו, או שמשפץ משהו בביתו, כל מה שקשור לבניה, דבר מעניין אומרים חז"ל במסכת יבמות, כל מי שעוסק בבניה, בסוף הוא מתמסכן, אבל רבינו אומר שיש כן איזה דרך שיכולים לבנות בלי להתמסכן, וכך מתחיל רבינו ואומר, 'דע', מוהרא"ש מביא באשר בנחל, שכל מקום שרבינו מתחיל דע, מאיפה לקח רבינו את ה'דע' מאיפה הידיעה, בכל ספרי חסידות כשמתחילים איזה דבר תורה, מתחילים שכתוב במדרש וכו', אבל רבינו מתחיל 'דע', שתדע וכו', מאיפה לקח רבינו את הידיעה, אומר מוהרא"ש שרבינו לקח את זה מעולם האצילות, מהמקום הכי גבוה, משם לקח רבינו את ההשגה, ורבינו קצת הסביר את זה לנו אנשים פשוטים.

נקי, שמעתי את זה מאבי בילדותי, ואח"כ מצאתי את זה בשיחות הר"ן, וכך אומר רבינו ומי שבוכה ביותר ונכנס ביותר בבחינת נער בוכה ראוי שיהיה לו אתרוג נאה ביותר, מגיע לו אתרוג יפה, בימים נוראים בני ישראל הם בבחינת נער, כפי שכתוב בתיקוני זוהר, על הפסוק והנה נער בוכה ותחמול עליו, שכפתחו את התיבה של משה, ראתה בתיה, הנה נער בוכה, אומר הזוהר הק' שיש כאן סודות גדולים, בפשטות, היה כאן בתיה, ופרעה, ומשה, ותיבה, אבל בזוהר הק' כתוב שיש כאן סוד, הנער הכוונה על בני ישראל, ובתיה הכוונה על הקב"ה, הקב"ה פותח את התיבה ורואה שיהודי בוכה, מיד ותחמול עליו, ותאמר מילדי העברים זה, זה ילד יהודי ומקבלים אתרוג יפה, אותו דבר זה אשה, אשה נאה, זה על ידי בכיה.

ש"לום בית – על ידי בכיה אל ד'

כשאדם רוצה שיהיה לו שלום בית טוב, אדם חושב למה אשתי אינה מוצאת חן בעיני, התשובה היא, לך לפינה ותבכה לד', אז תראה שהיא תמצא חן בעיניך, ללא כחל ללא שרק וללא פרכוס, כמו שהגמרא אומרת שיש כלה שהיא צריכה לעשות כל מיני פעולות למצוא חן, אבל יש כלה שיש לה חן מהקב"ה, ללא כחל לא שרק וללא פרכוס, כלום, והיא לא צריכה לתקן את השער, ולא את העיניים ולא שאר שטויות והבלים, מקבלים חן מהקב"ה, וזה מקבלים כשזוכים ובוכים לד', מה הפשט בוכים לד'? מבקשים מד' כל יום שנזכה ללמוד קצת ולהתפלל קצת ולשמור קצת על העיניים, להיות שמח, ולהיות חיובי, ולא להיות כל כך שלילי, לא לבכות ולהתלונן על כל דבר, אבא שלי, אמא שלי, חמי וחמותי, לא אוהבים אותי, ולא נותנים לי, ולא עושים לי, מי חייב לך משהו, הרי מבקשים, ונא אל תצריכנו לא לידי מתנת בשר ודם ולא לידי הלוואתם, אני לא צריך טובות של אף אחד

לא להתפאר עם הכסף

וכך אומר רבינו: דע שעל ידי מצוות סוכה כראוי, מותר לו לעסוק בבנין, הוא יכול לעסוק בבניה, ולא רק שהוא יכול, זה גם לא יזיק לו לפרנסתו, ואינו מזיק לו לממונו, הוא יתעשר על ידי מצוות סוכה, חז"ל אומרים העוסק בבנין מתמסכן, מי שעוסק בבנין מפסיד, אפילו מי שעושה מצלמות אבטחה וכדומה, מה אתה יכול לעשות שזה לא יזיק לך? וצריך לדעת מה הענין של העניות לבניה? בפשטות, אומרים הראשונים, כי אנשים מסתכלים, זה לא סמוי מהעין, אחד שעוסק באמזון, לא רואים ולא שומעים, זה דבר סגור, יש הצלחה, אין הברכה שרויה אלא בדבר הסמוי מהעין, אחד שרוצה להצליח, אל תדבר מהכסף שלך, אל תנפח את הכסף שלך, לא מדברים עכשיו מצדקה, כי צדקה זה טוב שאדם נותן צדקה ויפרסמו, אחד אומר לי שחילקו כאן צדקה בווליאמסבורג באופן אסטרונומי, אחד שמחלק ליהודים, זה זכות, אחד שיכול לתת, זה לא גאוה זו זכות, זה הרי מצווה, אם מישהו נכנס לבית מדרש עם אתרוג יקר, אין מה לחשוש שכל אחד יראה וכו', אין דבר כזה, זה הרי מצווה, אני מדבר מלספר לכל אחד כמה כסף יש לי, ומה יש לי, וכמה אני שווה, וכמה יש לי בבנק, וכמה שסומכים עלי בבנק ומאשרים לי, מה אתה מדבר? יש עין הרע, חז"ל אומרים [בבא מציעא קז:]: תשעים ותשע אנשים מתים מהעין הרע, רק אחוז אחד מת ממיתה טבעית, אנשים מסתכלים עם העינים במבט רע, אני לא עובד עכשיו בלשווק את הארגונים של 'עין הרע', אבל הדבר של עין הרע, הגמרא כבר אומרת שיש עין הרע.

סוגי השאלות נמצאים שם, שואלים שם, מה עושים לעין הרע? מוהרא"ש אומר שהענין של עין הרע הוא, שהאדם מכניס את עצמו לזה, האדם עושה עסק מזה, פלוני מסתכל עלי, ואלמוני מדבר עלי, אבל אדם שמקשר הכל להקב"ה, אין לו מה לחשוש מעין הרע, כשאומרים לו שמעתי שנולד לך בן, הוא מיד אומר ברוך השם, ש'כח אייבערשטער, כשאומרים לו, אני שומע שאתה בנית בית חדש, הוא מיד אומר ש'כח אייבערשטער, מיד הוא מדביק את זה להקב"ה, וכשפלוני שומע את זה, הוא מבין שגם לו יש דרך להבין שהכל מהקב"ה, זה לא שאתה בנית משהו, מישהו אומר לך, אני שומע שיש לך רכב חדש, תענה לו, ד' נתן לי את זה, אתה מקשר את עצמך להקב"ה, ואז אף אחד לא יכול אף אחד להסתכל עליך בעין רע, כי זה לא קשור אלי, זה הקב"ה.

נס שיכולים להתפלל

כשאומרים לי אתה שר מאוד יפה, אתה מתפלל מאוד יפה, אני מיד עונה ש'כח אייבערשטער, זה הרי נס, אנשים מגיעים אלי ואומרים לי ש'כח על התפילה, אתה יודע, שזה נס פשוט, זה לא דרך הטבע, לא זה בדיחה מה שאני אומר לך, בר"ה בוקר לפני התפילה, לפני שלמדתי את הדף, ישבתי בחדר שלי וניסיתי לשיר איזה קטע מהתפילה ולא הצלחתי לפתוח את הפה, לא יוצא שום דבר מגרון, זה לא בדיחה, אני מבקש מהקב"ה: הייליגער באשעפער, אני הולך לגשת אל העמוד, ואתה תעשה איתי מה שתעשה, ואם לא יהיה קול, אז לא, ומישהו אחר יגש לעמוד להיות בעל תפילה, ופתאום יוצא קול, זה הקב"ה, זה לא אני, וזה לא איזה סוד פרטי שלי, אלא גם אתה יכול שיהיה לך את זה.

לקשר את הכל להקב"ה – נגד עין הרע

מה לעשות לעין הרע, אם ללכת לשפוך עופרת וכו', אנו יש לנו את שו"ת ברסלב, כל

לעשות חיים, אני עדיין לא יודע בדיוק איזה חיים, אני לא זוכר בדיוק, אני מתבייש אבל זה המציאות, אני זוכר שכשנולד ילדי הראשון, עוד לא הייתי מקורב וגם אני חשבת, היא נסעה, ועכשיו אני פטור, אני לא יודע ממה אני פטור, אני לא יכול להיזכר ממה, אני לא זוכר מה היה לי קשה אז כשהיתה בבית, כי עכשיו כל כך טוב לי להיות בבית, אבל אברכים חושבים, עכשיו שבועיים אפשר ללכת ולבוא, אני לא יודע איפה אפשר ללכת ולבוא, אבל כך חושבים אנשים, אנשים משלמים הרבה כסף לקאנטרי, אומרים לאשה קודם תסעי עם הילדים, אני אלווה כסף לקאנטרי, רק כדי... אבל אצלינו זה מאוד קשה להיות לבד, בכל זאת כותב מוהרא"ש שאפילו שזה לא כל כך נוח להישאר בבית לבד, אתה צריך לשלוח אותה לנוח, לשלוח אותה אל אמא שלה, וכל הדברים האלו, שאתה מקשר אל הקב"ה, לפני שאנשים מסתכלים ואומרים הולך לו כל כך טוב...

העצה של מלח – לעשות איזה פעולה

יש דבר מענין מוהרא"ש על עין הרע, כבר שאלתי כמה חברים מה הפשט בזה, מוהרא"ש עונה הרבה פעמים לאלו שכותבים לו בענין עין הרע: קח קצת מלח ושפוך אותו מחוץ לדלת, מה הפשט של זה, אם אפשר להגיד פשט, רבינו הרי אמר שאפשר לומר פשט כל עוד שלא זזים מהלכה, מותר להגיד פשט? אתה לא תהיה ברוגז? אולי הפשט הוא, כשאדם כל כך מוכנס ושקוע בעין הרע, אתה לא יכול עכשיו לכתוב לו מכתב תהיה שמח ותדבר אל ד', תגיד לו משהו לעשות, מלח הרי לא עולה כסף, קח מלח ושפוך אותו, תעשה את הפעולה הזאת, וכשעשית את הפעולה הזאת, תאמין בזה, אני יכול לכתוב לך מכתב, תדבר אל ד' ותהיה שמח, אבל אנשים עסוקים עם עין הרע, תשפוך קצת מלח, תרגיש שעשית כבר משהו, אני לא יודע, אבל ככה אני חושב,

לתת לאשה לנוח

וכך זה בכל דבר, אומרים לך איך יש לך שלום בית, איך אתה עושה את זה, עונים, אני מבקש מהקב"ה, ויש לי את הצדיק, שנותן לי את העצות, ואני מקשיב לצדיק, אני נותן מילים טובות בבית, ואני מבקש מהקב"ה כל הזמן שאני לא אתעצבן ממנה, ולא יהיה לי חלישות ממנה, ושאהיה חזק, ושהיא לא חייבת לי כלום, הרי אפשר ברגע אחד, להרוס את כל השלום בית, ולהגיד מה זה אומר שהיא לא מביאה לי את הארוחות לסוכה, בגלל שילדה בת, וכי אשב בסוכה לבד בלי האישה, וכי אני אצטרך בעצמי לקום ולקחת את הדגים מהתבנית? אני יכול לומר לה, עדיף לך שתישארי בבית לעזור לי בסוכה, אבל אני אומר לה, לא, עדיף לך שתלכי למקום אחר, לנוח קצת, הרי עכשיו נולד לה בת והיא צריכה כוחות, ואסור לחשוב רק מעצמי, צריך קצת שכל, ועם קצת שכל אפשר לעשות שהכל יעבוד בבית, אבל כרגע אתה צריך לחשוב ממנה, שתנוח, זה מאוד חשוב, יש פרק שלם בשיחות מוהרא"ש, שאברכים ידעו, שאחרי לידה חייבת האשה ללכת לנוח, ואי אפשר לחשוב רק מעצמו, ואסור לסובב אותה, ולא להגיד לה, זה עולה לי הרבה כסף, ואיך אני נשאר לבד וכו'.

יצאנו מהישוב

הרי בעולם זה הפוך, ששמחים שהאשה הלכה לנוח ונשארים לבד לעשות קצת חיים, אבל מוהרא"ש הוציא אותנו מהעולם, כפי שרבינו מספר על המעשה של הבעל תפילה, שהיה בעל תפילה שהוא דיבר עם אנשים וכל מי שהוא ראה שהוא יכול לאחוז בו, הוא הוציא אותו מחוץ לישוב, מוהרא"ש הוציא אותנו מהעולם, כי בעולם כשנולד ילד, והאשה הולכת לנוח לשבועיים, הם מאוד שמחים, סוף סוף התפטרו ממנה, ואפשר לעשות

על ידי התורה יש הצלחה בבניה

אם אדם קובע בכל יום שיעור תורה ולומד קצת חומש, והוא קם בבוקר, ועליו לטפס על הסולם, כי הוא חשמלאי, או אינסטלטור, או שהוא צבעי, או שהוא עושה מצלמות, אבטחה, או עושה דלתות, או שהוא מנעולן, או שעושה וילונות לחלונות, הרי אתה יודע שכל העוסק בבניין מתמסכן, מה יהיה, אתה תטפס אתה תזמין סחורה, ובסוף הלקוח יגיד לך שלא עשית טוב, וכל הקניה מבוטלת, נו מה תעשה עם זה? אומר הרבי שעם חכמה לא מפסידים בבנין, וחכמה היא תורה ומצוות סוכה, על ידי התורה יכול האדם לזכות להתעשר, אתה קם בבוקר, ועושה מטבחים, עשית תכנית שלמה למטבח, אתה מכניס בזה 30 שעות עבודה, ואחרי זה אומר לך הלקוח: לא, זה לא טוב, מה לא טוב? אני כבר עובד על זה 30 שעות, צריכים להיות עם הרבה ישרות בעסקים, אתה הרי לקחת את הזמן מהאדם, ולכן אם אדם קם בבוקר, ולוקח חומש ולומד קצת חומש זוכה שלא להפסיד בבניה.

שמחה שסיימנו חמשה חומשי תורה

כזה שמחה יש לי עכשיו בתקופה זו, כי אני מתחיל לקבל עכשיו מכתבים והודעות, אנשים עוצרים אותי, ואומרים לי תודה שסיימתי עוד פעם חמשה חומשי תורה, התודה היא לרבינו, התודה היא למוהרא"ש, עברה שנה וסיימנו חמשה חומשי תורה, אתה יודע מה זה שיש לי חומש? באמצע השנה אדם חושב, אני הרי לא לומד כלום אני לומד רק חומש, רק משניות, מתי אני כבר אסיים כל התורה? אבל מגיע סוף שנה והבן אדם רואה, הנה סיימתי חומש, תעצור אנשים ברחוב ותשאל אותם האם סיימתם פעם חמשה חומשי תורה, הם לא מבינים בכלל מה שואלים אותם, ב"ה סיימנו כל שבוע, שנים מקרא ואחד תרגום, וב"ה שגם למדתי רש"י, מוהרא"ש מביא

כי כבר למדתי הרבה ספרים של סגולות לעיין הרע, ולא מצאתי את המלח, אני לא אומר את זה חס ושלום בליצנות, ההיפך, אחד שואל את מוהרא"ש בענין של קוויטל, הוא הולך לציון של צדיק האם לכתוב קוויטל, מוהרא"ש עונה לו יש כזה ענין, אבל יש התבודדות, אתה יכול עכשיו לדבר ולשוחח את הלב, אבל האדם הזה לא קולט מה אתה רוצה ממנו, אני הרי באתי ונסעתי לצדיק, אני חייב לעשות משהו, אני לא יכול רק לשוחח, ולכן אומר לו מוהרא"ש, עכשיו קח פתק ותכתוב ותכניס אותו, הוא עשה משהו הוא עשה איזה פעולה מסוימת, אותו דבר בעיני הרע, אם תענה לו במכתב תהיה שמח, הוא מרגיש שלא אמרת לו לעשות שום דבר.

על ידי סוכה מותר לבנות

נחזור לדברי רבינו בענין עסק הבניה, רבינו שואל מה הענין העניות לבונה? אני לא רוצה לעכב מדי הרבה זמן צריכים לחזור לעשות את הסוכה, טעם הדבר כי מי שבונה בנין, צריך לבנות בחכמה, שלמה המלך אומר בחכמה יבנה בית, אי אפשר לבנות סתם כך, ובוודאי הבונה בחכמה לא יתמסכן, ההיפך, ואדרבה הוא יתעשר, ויתקיים בו בחכמה יבנה בית ובדעת חדרים ימלאו, אבל מי שבונה בלא חכמה, אז הוא מקבל עונש עניות, ועל ידי זה, יתבזה חכמתו, חכמת המסכן בזויה, אף אחד לא מקשיב לו לעני, מידה כנגד מידה, אומר רבינו מגיע עכשיו החג הקדוש סוכות, מצוות סוכה היא מדריגת התורה קדושה, והתורה היא מקור כל החכמות, אז מותר לבנות כי בוודאי יש לו חכמה, רבינו מכניס את זה בפסוק, ויעקב נסע סוכתה, ויבן, על ידי מצוות סוכה הותר לו לבנות, יעקב נסע סוכתה, ויבן לו בית, 'לו בית' ר"ת לב, מהו לב, לב זה התורה ב' של בראשית ל' של לעיני כל ישראל, כלל התורה כולה.

שאומות העולם תמהים מה הענין של האומה הישראלית שהיא מוכנה לסבול ואי אפשר לקחת אותה מהיהדות, מה זה הדבר הזה, יהודים כמעט אלפיים שנה בגלות, ומכים בו ומענים אותו, ומגלים אותו ממדינה למדינה, עוד חורבן ועוד חורבן, ואת היהודי אי אפשר להזיז, הם לא יכולים לקבל את זה, אותו דבר זה חסידי ברסלב, מה אתה צריך להגיע לשם, הרי ברסלב זה מקום של חלשים, זה לא בשבילך, אתה הרי אדם נורמלי, יש לך חליפה סגורה, יש לך כובע ישר, עם אבנט סגור, והאמת היא שאף אחד לא יודע מה עובר עלי, אני לא חי אני לא מתפלל, רק אומרים לי, עוזב אותם תהיה אדם נורמלי...

לא להתווכח עם מי שנראה בחוץ טוב

אתה יכול למצוא היום, אנשים נעבעך שאין להם שום שייכות ליהדות, מבחוץ נראים מאוד טוב, אבל אתה מתחיל לדבר איתו, אתה מיד רואה שאין כלום, מישהו שאל אותי בבית המדרש, מה ענין של לחתן מוקדם, אמרתי לו שכך אפשר להיות נקי מעבירות, הוא אומר לי מה עבירות מה פגם, חוטאים וכלום, הרי מבחוץ האברך נראה מאוד יפה, אבל פתאום הוא סיפר את הכל על עצמו... הכל ממשיך כרגיל, הוא ממשיך עם המנהגים של אבא שלו, הוא הולך ובא כרגיל, אבל כשהוא אומר 'מה עבירות, תהיה אדם נורמלי', מבינים מיד מי הוא באמת, אם הוא היה אומר לי באמת זה שומר מעבירות, אבל מה לעשות שאין לי את האומץ לזה, כי אשתי ומשפחתי וכו', ומה יאמרו ומה יהיה, נו הוא הרי לפחות אומר שאתה צודק, בעיקרון הוא ירא שמים ורק אין לו כח, אבל כשהוא אומר מה אתה משתגע וכו', מבינים מי הוא, עוצר אותי ברחוב רב בית הכנסת, מהבתי כנסת הכי מכובדים כאן, הוא אומר לי אני מקשיב לשיעורים שלך אבל מה אתה מדבר כל כך הרבה מקדושה, מפגם הברית ותיקון הכללי,

ב'אשר בנחל' בשם צדיקים, מי שמסיים כל שבוע רש"י יזכה לשבת בהיכל של רש"י, ב"ה למדתי בכל בוקר קצת משניות, אחרי שלומדים קצת, אפשר כבר לבנות עם חכמה, לבנות עם התורה.

רק הגירסא מחזיקה אותנו בלימוד בכל הזמנים

אסור שיעבור יום בלי ללמוד קצת תורה, לכל הפחות פרק אחד של משניות, בראש השנה באמצע התפילה, כשעושים קבלות, אומרים לעצמינו, זהו זה, אני הולך ללמוד השנה כרגיל, כל הגירסא זו רק בדיעבד, זה רק מהיכי תיתי, זהו זה השנה אני הולך ללמוד כראוי, ובדרך חזרה מאומאן היינו כל כך חלשים, ואמרתי לעצמי איזה מזל שיש לי דרך הלימוד, יש לי משניות, קודם אני גורס, אחרי זה שאני יהיה עירני, אני ילמד כרגיל, וכך עובר עוד יום ועוד יום, כל שנה יש לי את הסיפורים האלו, שאברכים קבלו על עצמם שהם הולכים ללמוד כראוי, נס שיש לנו את הדרך הלימוד, מדברים הרי מ'אברכים רגילים', לא מחלשים... נתפסו כאן גם כמה אברכים רגילים, בעצם היכל הקודש מיועד לחלשים, אבל יש לנו כמה.. חייב להיות שבשקט משהו עובר עליו, שהוא הגיע כאן לשמוע חיזוק.

תהיה נורמלי – אל תהיה ברסלב'ר

אברך סיפר לי שעכשיו התחילו להטריד אותו, מה הפשט שהוא נסע לאומן, חייב להיות משהו... אז לקחו את אשתו, ושולחים אותה לטיפול, כי כנראה שהיא עושה לו בעיות, עד שהוא חייב להגיע להיכל הקודש לקבל חיזוק, ולכן היא חייבת טיפול, כדי שיהיה לו טוב בבית, וכך הוא לא יצטרך ללכת להיכל הקודש לקבל חיזוק, תאין ומתכנשין כחיזו אדוותא מנן מנאן היא רחמך ארום בגינייה ספית בגו אריותא, באקדמות אומרים את זה,

רבינו מתחיל שבתיקוני זוהר אומר רבי שמעון, שסוכה היא אמא שסוככת על בניה, צריך לדעת שרבינו אמר שבתיקוני זוהר מונחים כל החכמות של העולם, וכל שלש מילים בתיקונים זה כבר מסכת לעצמו, ואומר רבי שמעון, שסוכה זה אמא הסוככת על בניה, אמא השומרת על בניה, הקב"ה שומר עלינו, אומר לנו רבינו, שאדם שבונה בית עם מצות סוכה, דהיינו עם הקב"ה, עם האמא השומרת עלינו אז הבניה טובה, אבל בלי זה, אם אין לו את הקב"ה, מר גורלו, אדם שיודע שהקב"ה שומר עליו, יושב מתחת צלו של הקב"ה, וכך זה בכל דבר, ובכל ענייני העסקים, ההוא כן משלם וההוא לא משלם, זה נראה מפחיד, איך אני ישלם את הוצאות הכרטיס אשראי, הרי קניתי, איך אני משלם, יש לי מצות סוכה אמא דמסככה על בנין, הקב"ה שומר עלי, אבקש מהקב"ה, אף שהוא לא משלם לי וההוא כן משלם לי, אני צריך לעשות את זה ואת זה, ויש גניבות, אנשים עובדים קשה, ולא משלמים, ושוכחים שיש לאו בתורה לא תלין פעולת שכיר אתך עד בוקר, אם לקחת עובד, תלוי איך מתנים איתו, אבל אחרי שהעובד סיים את העבודה, אסור לך ללכת לישון לפני שאתה משלם לו, ואליו הוא נושא את נפשו, הוא הרי חייב להביא הביתה לחם לאשתו וילדיו, ואליו הוא נושא את נפשו, אבל עכשיו אני מדבר מהבעה"ב שהוא גם צריך להגיע לזה, הוא אומר לעצמו, מה אעשה, אני עוסק בבנין, ואני מרגיש שאני מתמסכן, העצה היא מצוות סוכה, אמא דמסככה על בנין, להיות קשור להקב"ה.

כל בית יהודי – זה בניית בית

עכשיו יושבים פה אברכים וחושבים, בשביל מה הגעתי לשיעור אני לא עוסק בבניין, צריך לדעת שכל העוסק בבנין זה לא רק בניית בנינים, כי האמת היא שכל אדם בונה לעצמו בית, הוא בונה את חייו, אשה וילדים

היום כל אחד חוטא וזהו, והוא שואל, אני לא צודק? אני לא מתווכח איתו, עניתי לו שהוא צודק מאה אחוז, חבל על הזמן לדבר איתו, עלה לכאן יהודי חשוב, ואמר זה מאוד טוב הדיבורים שלך מאמונה, אבל למה אתה מדבר מזה שמנוולים תוקפים ילדים, כל אחד נתקף בעודו ילד, וזהו זה, אל תדבר מזה, עניתי לו: אכן אכן, איתו לא מתווכחים, ואת זה תחקו את ראש הישיבה, לא להתווכח, מאה אחוז כן כן, וללכת הלאה, אין זמן, אבל זה מראה על הפנימיות של האנשים.

נס שיש לנו את דרך הלימוד

אנשים שואלים מה אתה צריך את ברסלב? מה אתה צריך את דרך הלימוד? אתה אברך חשוב, אתה מבין מה שאתה לומד, אבל אברכים מגיעים ומספרים לי, אני הולך לעשות קבלה שאני מקבל על עצמי שאני הולך ללמוד כראוי, ואח"כ הוא חוזר ואומר לי, נס שיש לי דרך הלימוד, הרי הייתי נשאר עם החליפה הסגורה כל השנה, בלי לפתוח ספר, וכדרך הלימוד אני יכול לחטוף פרק משניות, אני יכול לחטוף להגיד תהלים, אני חושב לעצמי, מה עושה אברך, שאשתו ילדה ב"ה, ועכשיו הוא צריך שבוע לשבת עם הילדים, מה הוא יכול לעשות, ללמוד אי אפשר, אפילו משניות אי אפשר לגרוס, כל רגע אתה נהיה עסוק עם ילד אחר, הוא קיבל מכה, והוא בוכה, אתה נהיית האמא בבית, אני יכול רק להגיד פרק תהלים קר, אני לןקח תהלים קטן, ועוד פסוק ועוד פסוק, ובאמצע ש'כח אייבערשטער אני מבקש ממך ד' תעזור לי.

סוכה – הקב"ה כמו אמא

ואשרי האדם שחי כך, ונכנס לעבודה בבוקר עם תורה, בחכמה יבנה בית, מצוות סוכה, בליקוטי מוהר"ן אומר את זה רבינו קצת בנוסח אחר, בסימן רס"ו הקטע השני.

ביקש מהקב"ה שהוא רוצה אשה, לקחו עצם מעצמיו ובראו לו אשה, עפר אפשר להרטיב ולרכך, אבל עצם זה דבר קשה, ולכן המדרש אומר שאשה לא סולחת מהר.

לא להתסכל על אחרים ולא לקנא

ואל תחשוב שזה בעיה שיש לאשתך, זה לא ש'לאשתי יש סעיף', יש לה בעיה, אלא ככה זה אצל כולם, ואל תגיד שזה לא נכון, אל תגיד אני מכיר את כל האחיות שלי השכנות הגיסות, ואף אחד לא עובר מה שאני עובר, תדע שכך זה אשה, מה אתה מקנא באחרים, זה הבעיה שלך שאתה מסתכל על אחרים, טיפשות של אנשים, להסתכל על אנשים, מה אתה אומר שהסוכה של השכן כזאת יפה, ואיך אני יכול להשיג כזה סוכה, מתי אשתי תהיה כמו השכן, מתי יהיו לי כאלו ילדים יפים כמו השכן, מה אתה מסתכל עליו, האם אתה רוצה להחליף את החיים עם השכן, נהוג להגיד בעולם, שאם היו נותנים לאדם את הבחירה להחליף את החיים עם אחרים, הוא היה אומר, לא, אני רוצה את שלי, אכל אחד עובר מה שעובר, כל אחד מתקשה בעולם, חוץ מיהודי שהוא קשור אל הקב"ה, הכל טוב לו, ולו באמת הכל טוב, לא מפריע לו כלום.

נס שאנחנו לא זוכים בלוטו

בן אדם שדבוק אל ד' זה כמו בן אדם שזכה בלוטו ולא מפריע לו כלום, אם מתקשרים אל אדם ואומרים לו, זכית בלוטו, ושעה קודם לכן נשבר לו הדוד שמש, האם כעת מפריע לו מה שנשבר לו לפני שעה, וזה לא רק בבעיה כספית, השכן בנה מעליו, ברגע שהוא זכה בלוטו זה לא מפריע לו, הוא לא רואה כלום, הוא כמו בן חורין, וזה בכסף, זה נס שעשה הקב"ה שיהודים לא זוכים בלוטו, שומר עמו ישראל לעד, זה הולך לגוי שחור שלא קיבל תמיכה ממשלתית, והוא יקח את הכל, ובתוך

זה בניית בנין, מתחילים עם הנישואים, ומגיע דור אחד, ואחרי זה מגיע דור שני, דור שלישי, ודור רביעי, נכדים ונינים, אתה בונה בנין, מתמסכן, אדם שאין לו את הקב"ה אין לו את מצוות סוכה, הוא נהיה שבור לגמרי, הוא באמצע מרים ידיים, הוא בורח מאשתו, הוא לא יכול יותר, אין לו כח, הוא לא יכול לקחת את הלחץ, כי אשתו פגועה ואין לה מצב רוח והיא לא מדברת אליו, צריך לדעת שאף אם היא פגועה עכשיו ולא מדברת, זה כלום, לא קרה כלום, היא עדיין אשה טובה, זה יעבור, אברך אומר, אני לא יודע מה קרה, היא לא מדברת, היא מסובבת לי את ראשה, משהו מפריע לה, אני שואל אותה מה מפריע לך, היא לא עונה, ואם הייתי יודע לפחות מה מפריע, אולי אני יכול לתקן ולשפר את זה, כמה זמן אני אצטרך לחשוב ולהתעסק בזה, וכי אשב שבוע שלם עד שאצליח לדעת מה מפריע לה, וכי אשב ככה כל הסוכות, הרי מגיע יו"ט אני לא רוצה להיות ככה דפוק כל היו"ט, אני רוצה לשבת ולשיר שירים יפים, להיות בסוכה עם האשה והילדים, ואפילו לפני ילדים, אני רוצה שיהיה לי יו"ט יפה, היא לא מסתכלת עלי, משהוא בגלל בגד או בגלל נעל, אני אפילו לא יודע, אולי היא דברה אלי ולא הקשבתי לה, ואדם נופל מזה, הוא כבר רוצה ללכת לטיפולים, רוצה לעזוב, צריך לדעת שגם אם היא בלי מצב רוח, היא עדיין נשאת טובה, תנסה עוד פעם, תגיד לה, אני מבקש סליחה אני מתנצל.

לאשה קשה למחול

ואם היא לא רוצה לוותר לך, תזכור מה כתוב במדרש, שלאשה קשה יותר לוותר מלבעל, לא לעשות צחוק ממנה, זה הטבע שהקב"ה ברא אותה, לנו יש את המעלות [החולשות] שלנו, והנשים יש להם את המעלות שלהם, המדרש אומר שהקב"ה ברא את האיש מעפר, אדם יסודו מעפר וסופו לעפר, אדם הראשון

בעת סיפורי מעשיות שאלתי על אברך למה הוא הפסיק לבוא להתפלל כאן, וענו לי שהוא מצא את ברסלב האמיתי, ואמרו לו שר' ל"י אמר, מה הסימן של מפורסמים של שקר בתוך ברסלב, אם האנשים סביב המשפיע, מדברים מהמשפיע יותר ממה שמדברים מרבינו, סימן שהוא מפורסם של שקר, שאלתי, אבל אחרי הכל הוא כזה מסכן, כי כל עוד שהיה לו את מוהרא"ש הוא הצליח להוציא כמה מילים אל הקב"ה, ענו לי, שהוא מצא כמה חברים מברסלב האמיתי, שהם מתבודדים כל יום לשעה שלימה, קודם כל, לא דובים ולא יער, הם לא מתבודדים, וחוץ מזה אפילו אם כן, תגיד לו שלי יש חבר שהוא אוכל כל יום במסעדה את האוכל הכי יקר, נו ובכן, מה יש לי מזה, מה יש לי מהחבר הזה, אתה יכול להסביר לי, אם אני הולך הביתה ואין לי מה להכניס בפה, וכי אני יכול להתגאות שיש לי חבר שהולך כל יום למסעדה ואוכל שם סטייק, אני שואל אותך, לי אין מה לאכול, אבל יש לי חברים שמתבודדים שעה, מה יש לי מהחבר שלי, האם אתה פותח את הפה להקב"ה, אני מודה לד' שהגעתי להיכל הקודש אחרי שהכרתי כבר את ברסלב, נס מהקב"ה, אני כבר ישבתי איתם, כבר ראיתי אנשים שמדברים כל היום ממפורסמים של שקר, ולא פתחו ספר, לא סיימו משניות פעם בחיים לא סיימו ש"ס פעם בחיים, ואתה הולך להגיד לי עכשיו שזה לא הענין של רבינו, מפורסם של שקר, נס שמצאנו את מוהרא"ש.

מוהרא"ש שאל אותי על מישהו למה הוא הלך מהיכל הקודש, למוהרא"ש זה מאוד כאב, הוא היה אברך טוב וכאב לו למה הוא הלך מכאן, פעם אחת אמרתי, שהוא אמר שמוהרא"ש לא מדבר משעה התבודדות, אמר לי מוהרא"ש, האם אני לא רוצה שתדבר שעה התבודדות, תדבר אל הקב"ה, שעה התבודדות, אבל אתה הרי לא עושה את זה, אני רוצה שיהיה לך דיבור אל ד', מילה אחת

כמה ימים לא יישאר מזה שריד ופליט, אדם עומד וקונה את הלוטו, עיני עמך במ תלויות, הוא אומר להקב"ה אני מבטיח לך הקב"ה שאהיה טוב, אומר לו הקב"ה, אתה מבטיח לי שתהיה טוב, דווקא בגלל זה אני לא אתן לך את זה, כמו ילד שביקש מאביו תן לי את כל קופסת הסוכריות אני מבטיח לך שאהיה טוב, אומר לו אביו, בגלל זה אני לא אתן לך את זה, אם היית רק בן חורג, הייתי נותן לך את זה, אבל אתה הרי בן שלי, אני רוצה שתחיה, אם אתה תקבל מיליארד דולר, מה תעשה את זה, תבקש על שלוות הנפש ויהיה לך בעז"ה פרנסה.

לא להביט על אחרים

אין מה להסתכל על אחרים, גם את זה זכיתי לקבל אצל מוהרא"ש ורבינו, לא לראות מה יש אצל אחרים, אברך סיפר לי פעם, שהוא לא מרוצה מאשתו, האברך דיבר מאוד פתוח, ואמרתי לו איך אתה מדבר ככה, וכי אספר לך מה עובר פלוני שאתה מקנא בו עם אשתו, אני לא יכול לספר לך דברים אישיים של אנשים, אז הוא אומר לי, הראש ישיבה יש לו מעלה שהוא יודע כל הבעיות של כולם, ולכן הוא לא מקנא באף אחד, אמרתי לו, אגיד לך את האמת, עוד לפני שנהייתי ראש ישיבה ולפני שהתחלתי להקשיב לבעיות של אנשים, קיבלתי את זה מרבינו, אם לומדים את ספרי רבינו הקדוש, ומקיימים את העצות של רבינו לא מסתכלים על אחרים, מה זה אומר לקיים את העצות, לעשות התבודדות, תגיד מילה להקב"ה, רבש"ע אני רוצה להיות יהודי כשר, רבש"ע אני רוצה לחיות אתך, ואז לא מקנאים אף אחד.

שעה התבודדות

יש טענות על מוהרא"ש, למה מוהרא"ש לא דיבר מ'שעה התבודדות', בשבת בבוקר

לשמור על ההלכות, ולחיות בעדינות, אי אפשר לדבר על זה ברבים.

לקום לחצות

ומוהרא"ש שואל אותי, מה עוד כואב לו? אמרתי לו שרבינו אומר העיקר זה לקום חצות, ורבי נתן שאל את רבינו, הרי רבינו מדבר מחצות שוב ושוב, האם כדאי להישאר ער להגיד תיקון חצות, או לקום לחצות, אמר לו רבינו העיקר זה הקימה, ומוהרא"ש הניח את זה בצד, ואמר לנו תמיד, שלפני שהולכים לישון, תקרא קריאת שמע, ותגיד תיקון חצות, ואם אין לך כח להגיד את כל התיקון חצות, לא צריך להגיד את כל הקינות, הקבצו ושמעי, על היכלי אבכה יומם ולילה, בהיכלך שמיר ושית, תגיד רק את הפרקים על נהרות בבל מזמור לאסף, והקטע של הקינה וזהו, ואחרי זה מתחילים תיקון לאה, כמה זמן זה כבר לוקח, חמש דקות, ומוהרא"ש ענה לי, וכי אני לא רוצה שתקום, תקום, מה אתה אומר לי שזה דיבורים פשוטים, האם אתה אומר תיקון חצות, אדם ריקן שכמוך, מתי בפעם האחרונה אמרת תיקון חצות שאתה אומר לי העיקר זה הקימה, ד' יעזור שתעשה קביעות שלא תלך לישון לפני שאתה אומר תיקון חצות, וד' יעזור שעם הזמן שתוכל לקום בחצות, נו תקום, האם אני ברוגז עליך שאתה קם, כאן בין האנשים הפשוטים אני מקבל מכתבים מנשים שכותבות לי, שבכל לילה הבעל קם בשעה שתים בחצות הלילה ואומר תיקון חצות, ואחרי זה הוא לומד קצת והולך לישון וקם קצת באיחור, האם להגיד להם משהו, ואני אומר להם חס ושלום, אם יש לנו כאלו אברכים שקמים באמצע הלילה, ואומרים חצות, זה האברכים הפשוטים של היכל הקודש...

לד', ואם תתחיל לדבר מילה ועוד מילה, אחרי זה תמצא את עצמך מדבר חמש דקות, ואחרי זה שמונה דקות, ועשר דקות, וד' יעזור שזה יהיה יום שלם של התבודדות, בסוף תצליח להגיע לשעה התבודדות.

חומרות ופרישות

מוהרא"ש המשיך לשאול אותי, מה עוד כואב לו, לא יודע למה עניתי, אבל ככה היה, אני אומר שהוא אומר שרבינו אומר שיש השגות גבוהות בענייני הקדושה, ומוהרא"ש לא מדבר מזה כלל, ומוהרא"ש ענה לי אתה יודע מה זה פעם אחת פגם הברית, אתה יודע מה זה אדם שיפגום פעם אחת, כמובן שכל מי שחטא יש בכוחו לשוב בתשובה, ורבינו הבטיח שיתקן אותנו, אבל בחטא א' אנחנו נזרקים מחוץ לארמון של המלך, רק על ידי פעם אחת של הוצאת זרע לבטלה, וכי אני אלך לדבר מחומרות ופרישות, למה אתה לא רוצה לחשוב שצריך להיות נזהר מעבירה, אתה מחזיק את החבל משתי הקצוות, הרה"ק הרבי ר' אלימלך אומר את זה במכתב, אדם רוצה להיות כמו הצדיקים, כי הצדיקים עשו כך, כאשר תהיה בבחינת צדיק, תבוא לשאול איך לתכנן את החיים שלך, אבל כעת תסתכל על עצמך איך אתה נראה, ואל תגיד הרי אנו הרי אברכים חסידים, ובחסידים כן דיברו מהשגות גבוהות וכו', כי אתה נופל בעבירות, ואל תגיד שיש ווארט, מה זה חסיד, זה שהוא לא עושה כל מה שמותר על פי ההלכה, נכון שהשולחן ערוך אומר שמותר לעשות הכל, אבל צריכים לדעת שלא כל מה שמותר עושים, כי אני חסיד, אל תגיד ככה, רבש"ע, תראה איך המח שלך נראה, תהיה יהודי כשר, ואל תחפש השגות גבוהות, והשגות גבוהות בקדושה זה מי שמקיים את ההלכות שכתוב בשולחן ערוך, והוא שומר על כל ההלכות במסירות נפש, זה נכון שצריכים להתקדש ולהיטהר, מה זה להתקדש ולהיטהר, זה

השחר את התפילה של הרבי ר' אלימלך, כבר לא יהיה לך מה להגיד, תגיד 'פתח אליהו'.

מי אנכי שאזכה להתפלל

ותגיד כל התפילות חוץ תפילה אחת שמוהרא"ש לא הסכים שיגידו, את התפילה 'מי אנכי', איזה זמר עשה לאחרונה שיר מזה, מי אנכי שאזכה להתפלל, אגיד לך את האמת, אני אפילו לא יודע למה באמת מוהרא"ש כל כך ברוגז על התפילה הזאת, אפשר למצוא בליקוטי תפילות שורה כזאת, אבל מוהרא"ש היה מאוד בכעס על זה, יכול להיות שבגלל שאדם פותח את הסידור, ורואה את השורה הזאת, ונשאר תקוע עם זה, שהוא לא שווה כלום, כמו שאסור ללמוד ספרי חקירה מהצדיקים הראשונים, רבינו היה מאוד נגד ספרי חקירה, ולמה? כי השאלה והקושיא מאוד חזקה, ומובנת בראש שלו, והתירוץ כבר לא מובן לו, ונשאר לו קושיא בראש, ועוזב את היהדות ח"ו, אותו דבר כאן, הוא מבין שמי אנכי שאזכה להתפלל לפני הקב"ה, ואם אני כל כך רחוק ממך, הוא לא קולט את התירוץ שכרוב רחמיו וחסדיו ד' אמר להתפלל, זה לא מובן לו, הוא יסגור את הסידור ולא ילך להתפלל.

תתחיל קודם בדיבור קטן אל ד'

באים אלי חסידי ברסלב, ומתחילים לדבר איתי משעה התבודדות, אני אומר להם אתה יודע מה, תדגים לי איך עובד התבודדות, והם לא מצליחים לפתוח את הפה, תתחיל לדבר אל ד' בוא נראה, אני אראה לך ששים שניות איך מדברים אל ד' רבש"ע תעזור לי אני רוצה להתפלל כל יום שחרית מנחה מעריב, אני רוצה כל יום ללמוד קצת, רבש"ע למה אני כל כך שלילי, אני רוצה להיות שמח, רבש"ע אני כל כך כעסן כל דבר מעצבן אותי, הנה כבר עברו ששים שניות רבש"ע אני רוצה שיהיה לי

להתפלל ותיקין

מוהרא"ש לא עזב אותי, ושאל מה עוד מפריע לו, למוהרא"ש מאוד כאב שהוא הלך, והתחנן שאגיד לו מה כאב לאברך, אמרתי לו שהפריע לו שבברסלב היה ענין של תפילת ותיקין, זה מ'שבע מצוות בני נח דברסלב', וכאן לא מקיימים את זה, אמר מוהרא"ש הרי הבעש"ט הקדוש אמר שהוא בא לעולם לעקור את הלמדן העצבני, וכי אני אלך להגיד עכשיו לאנשים להתפלל ותיקין, תלך למנין של ותיקין ותראה מה קורה שם, לא מתפללים, חצי מהתפילה הוא חותך, כי צריך להגיע לנץ, והוא כבר פטור מהכל, כי הוא מתפלל ותיקין, אדרבה, אם אתה גר בקריה ואתה יכול ללכת לישון מוקדם תתפלל ותיקין, כי בקריה אין מה לעשות בלילות, הלוואי שתלך לישון בשעה שמונה הלוואי, נו כמה זמן אפשר לישון, אתה לא יכול לישון שמונה שעות, אתה יכול לעשות את זה רק כשאתה לא ישנת כמה לילות כראוי, אבל אם תישן שבוע ברציפות שמונה שעות, כבר לא תוכל להמשיך לישון שמונה שעות, אדם לא קולט שהוא מחסיר שעות במשך השבוע, ולכן הוא יכול ביום אחד לישון בייגל שלם, הוא שמח מגיע שבת בחורף הוא מתפלל בשש בבוקר עושה קידוש וישן בייגל. דוב ישן כך, אבל אדם לא יכול לישון כל כך הרבה, ואם תלך לישון מדי לילה בשמונה מסודר, תבוא לבית מדרש בהאשקי בשעה שלוש בבוקר, ותלך לטבול, ואז עדיין שקט, ואם אתה רוצה, אתה יכול להיות 'עובד', אתה יכול לפתוח את המכסה של המי גשמים, אני מרשה אף אחד לא רואה, אתה יכול להכנס לבור של המים הקרים, ותגיד תיקון חצות, מתחת לשלחן תוציא את הנעליים, וכשאתה יושב בלי הנעליים תגיד את תיקון רחל, ובתיקון לאה תלביש בחזרה את הנעלים, אף אחד לא יודע בכלל מה אתה עושה, תשב ותלמד, א מחיה, ואז תתפלל ותיקין, אתה תתחיל לפני עלות

אליך, כשהייתי בחור בראש השנה הייתי מסתכל תמיד בבית מדרש של זקיני זצ"ל, שזה בית מדרש של יהודים אמידים, כל אחד מנהל שם עסקים גדולים, והייתי רואה באבינו מלכינו, כשהם מגיעים לכתבנו בספר פרנסה וכלכלה, שהם בוכים, הייתי חושב מסכנים שהם, זה מה שהם חושבים, רק מכסף הם חושבים, כך חשבתי לפי שהיה לי צדיק, אדם חושב מעצמו ומישותו, וחשבתי, מי צריך פרנסה, וכי בגלל זה באת לבית מדרש, אין לך מה לבקש בראש השנה, חוץ מפרנסה, אני הרי בחור ואני לא צריך פרנסה, ואח"כ מתחתנים ומתקרבים אל רבינו, ואני יודע שרק את זה צריכים לבקש, אני לא יודע מה זה 'ספר זכויות', אני לא יודע מה זה 'סליחה ומחילה', אני לא יודע מה כל אלו הדברים, אבל פרנסה אני צריך, כי אני יכול להיות יהודי רק עם פרנסה, אני לא צריך את המיליארד דולר של הלוטו, אני צריך פרנסה, אני צריך לשלם משכנתא, אני צריך לשלם את המים, הדוד נשבר אני צריך לתקן את זה, אני צריך לקנות בשר לחג, אני לא יכול להשתמש עם כרטיס אשראי, אדם חושב לפחות יש לי כרטיס אשראי, כך הוא חופר בור לעצמו, אני צריך פרנסה לעבודת השם.

להיזהר מכרטיס אשראי – ולבקש מהקב"ה

אברכים שואלים אותי, האם אסור להחזיק כרטיס אשראי, אני עונה להם, מותר לך להחזיק אקדח בבית? אם אתה יודע איך לשמור על זה מותר, אותו דבר זה בכרטיס אשראי, אם תדע איך, מה זה כרטיס אשראי, החיים היום זה רק עם כרטיס אשראי, אבל מה זה הדבר הזה 'נראה אחרי זה איך לשלם', ובינתיים זה כבר אוחז בעשר אלף דולר בכרטיס הזה, חמש אלף בכרטיס הזה, שש אלף בכרטיס הזה, מה הסיפור אתך, משלמים ריבית וריבית דריבית, על זה צריכים לבכות לד', אבינו מלכינו, כתבנו בספר פרנסה וכלכלה, לבקש הרבה

שלום בית, שאנו נבין אחד את השני, שנאהב אחד את השני, שלא אחשוב בראש על משהו אחר, תעזור לי לשמור על העיניים, על המה, שאהיה שבע רצון ממנה, שלא אצטרך כלום בחיים, רבש"ע מגיע עכשיו סוכות, אני רוצה לזכות לקבל טעם בסוכה, רבי נתן ישב פעם בסוכה, ורבי נחמן מטולטשין נענה לרבי נתן שמרגישים טעם אחר בסוכה אחרי שעבדו בבניית הסוכה, אחרי שעמדו על הסולם לבנות סוכה, שאל אותו רבי נתן, האם ניסית לבקש לפני סוכות: רבש"ע הטעימני נא טעם סוכה, אחרי תפילה כזאת, יש טעם אחר לגמרי בסוכה.

טעם בסוכה

כתוב בחז"ל שכשמשיח יבוא, אומות העולם יבואו ויטענו להקב"ה, לא נתת לנו שום מצוה, והקב"ה יתן להם מצוות סוכה, ויגיד להם בוא נראה אם אתם יכולים לקיים את זה, הם יבנו לעצמם סוכות, כל הגוים יבואו לירושלים, כל הסינים וכולם, והקב"ה יעשה יום חם, השמש תצא, והם ישברו את הסוכה ויעיפו את הקרשים עם הסכך, ומה עם היהודי, הוא גם נכנס לבית כשחם מאוד, אבל הוא רוצה את הסוכה הוא מבקש מהקב"ה, הטעימני נא טעם סוכה, באידיש, רבש"ע אני רוצה להרגיש טעם בסוכה, יש לי טעם בחלה בדגים ובבשר, קניתי יין טוב ליו"ט בשר טוב, הולך להיות סעודה כזאת יפה, אבל הסוכה גם צריכה להיות עם טעם, שלא ארצה לצאת מהסוכה.

לבקש על פרנסה – לעבודת השם

והחסיד ברסלב מתסכל עלי כך, ואומר לי נכון, ואני אומר לו שאם תדבר כל יום דקה גם אתה תוכל לפתוח את הפה, תדבר גם אתה אל ד', תגיד לו, רבש"ע אין לי פרנסה, רבש"ע למה אני צריך פרנסה, אני רוצה להיות דבוק

תיסע עד מדינה שניה לחפש... ושוכחים שזה גם עולה כסף, יש אנשים בתוך הקריה שאין להם מספיק חכמה וחסר להם קצת שכל, בא אברך שמסר את נפשו ופתח מכולת, זה עולה לו כסף להחזיק את המכולת בכל השנה, והאברך מצא משהו יותר זול בעיר אחרת, הוא נוסע עד פלטבוש לסופר מרקט, יש שם תבנית ביצים ב 10 סנט יותר זול, אתה חסר דעה, ואם יחסר לך באמצע הלילה, תרוץ לקנות שם, האם הדלק הלך וחזור לא עולה לך כסף? למה שלא תקנה כאן את הקניה שלך, אברך מוסר נפשו, ואז אתה אומר, אבל הוא לא כך כך זול כמו שהוא היה פעם, האם אתה מעניש אותו בגלל שהוא היה זול לפני שנה, לפני שנה לא היה לו את הבנין הגדול, הוא היה יכול להביא לך במחיר יותר זול, וגם היום הוא עדיין יותר זול מהחנות שלי ביתי, והוא הרי בא לעזור לך, אבל יש לך במדינה אחרת 5 סנט יותר זול, מה אתה חסר דעה.

להשקיע כסף במצוה

בכל אופן כשמגיע למצוות אין לחסוך, ואל תגיד שהילדים שלי כבר יצאו עם מישהו ידי חובת לולב, כי אתה גם לא צריך ד' מינים, אתה יכול לבקש ממישהו מתנה על מנת להחזיר, חבל על הכסף, אבל בזה אתה מבין שהסטייל היום, שכל אחד יש לו ד' מינים, ולצערי אתה חושב לעצמך הלוואי שאפשר להכניס לסטייל שכל הכסף ילך רק לטיולי חוה"מ, כי בעצם את הסוכות אפשר לעשות מסוכה מתנפחת, ואפשר שכל השכנים יעשו סוכה אחת ביחד, יכנסו ויאכלו כזית, וארבעת מינים יהיה לרב בית הכנסת, וינענעו ממנו, ואת כל הכסף ישקיעו בטיולי חוה"מ, זה מאוד יפה ללכת לטייל עם הילדים ולבלות איתם, אבל האם זה החינוך שלך, בסוכות תעשה סוכה יפה, ואם אין לך מרפסת, איפה תאכל? האם תלך לשכן לחמש דקות, לך עם הילדים שלך, תשכור דירה עם סוכה, יהודי

מהקב"ה על זה, ועכשיו בסוכות אפשר לפעול את זה, כי רבינו אומר ע"י מצוות סוכה זוכים להתעשר בבנין, כשאני יושב בסוכה ואני תחת צילו של הקב"ה, והקב"ה שומר עלי, רבש"ע תן לי פרנסה, תוציא מילה מהפה, תלך התבודדות שעה, אבל קודם תוציא מילה מהפה אל ד', רבש"ע תן לי פרנסה, אני צריך פרנסה, תבקש יפה מהקב"ה, שוב ושוב, רבש"ע תן לי פרנסה, אברכים באים אלי באומן בפדיון נפש, הראש ישיבה יברך אותי, והברכה האמיתית היא שיהיה להם פרנסה לעבודת השם, אנשים אומרים לי, אני רוצה להיות יהודי, אבל אני צריך לעבוד כל כך הרבה שעות ביום, אני לא יכול ללמוד, אין לי זמן לפתוח את החומש, את המשניות, אני צריך ישועה, מלפנות בוקר עד הלילה אני חייב לעבוד, כדי שאוכל פשוט לחיות, יש לי משפחה קטנה עם כמה ילדים, ואני לא רואה דרך אחרת, אני לא יודע איך להתהלך, אני רוצה קצת ללמוד אני רוצה קצת להתפלל, קצת ישוב הדעת, לך תגיד את זה להקב"ה שוב ושוב, ונהיה מזה כאלו שעשועים למעלה בשמים כשאדם מדבר אל ד'.

לא לחסוך במצוות

הולכים לזכות להחזיק את ארבעת מינים, אני אומר לכם שוב, היום אפשר דרא, זה זול, אפשר לקנות לכל הילדים ד' מינים, ואפילו אם זה לא זול, למצוות צריכים להוציא, אל תתאנח כשזה מגיע למצוות, תן לילדיך חינוך טוב, תעשה את המצוות הכי יפה והכי טוב, במצוות אל תחפש לחסוך דולר, בחיים תחפש לחסוך, איפה שאתה יכול למצוא יותר זול, ולא במצוות, נסעתי עם מישהו לשדה תעופה, אי אפשר היה לראות כלום מהגשם, כי הוא חסך וקנה מגבים זולים, זה מצויין, שם תחסוך בכסף, תקנה בטריה זולה, גלגלים זולים, תבדוק איפה אפשר להשיג גלגל זול, מגיע חורף גרים בקריה, שם תחפש לחסוך,

זה, רבונו של עולם אני רוצה לבעור לעשות רצונך, על זה צריכים לבכות, וזה אני מבקש מהקב"ה, אני מאוד מפחד מזה, יש לי חרדה מזה, אל תשליכני לעת זקנה, שלא נהיה כבוי, רבש"ע עזור לי שאהיה עם טעם עם חשק עם גישמאק.

לבקש להישאר עם טעם המצווה

בקורונה היו אנשים שאבדו את הטעם שלהם, ואכלו רק כי היו חייבים לאכול כי חייבים לחיות, זה היה נורא, תאר לעצמך אדם אוכל סעודת שבת חלה עם דג, והוא לא מרגיש כלום, הוא מרגיש קש, אין לו את הטעם, ומה עם המצוות? והתפילות? ציצית זה קש תפילין קש, סוכות זה פעם בשנה אז יש עוד קצת רגש לזה, אבל שחרית מנחה מעריב זה קש, על זה מתפללים, רבש"ע אל תשליכני לעת זקנה ככלות כוחני על תעזבני.

כוונות הנענועים

ד' יעזור שנוכל לנענע כראוי את ארבעת המינים, יש כוונות מאוד יפים ממוהרא"ש על הנענועים, האר"י הקדוש כותב כוונות גדולות שאפשר לכוון בנענועים, מה שצדיקים כווננו, כל השמות מכל סוגי הצדדים וכל סוגי הקבלות, וזכינו ומוהרא"ש הוריד את את זה בשבילנו, כי אנו הרי לא יודעים מה זה היו"ד ומה זה הה"ה וה-וי"ו והה"א, אנו לא יודעים מה זה אומר, ומוהרא"ש אמר לנו את זה באידיש, הכוונה היא כך: רבש"ע מכל הצדדים כל מה שרק יעבור עלי, תמיד אזכור שאתה איתי, ומתחילים דרום מימין, רבש"ע כשהכל הולך לי בימין שאזכור שזה אתה, עוד פעם כשזה הולך ימין אזכור שזה אתה, וכך פעם שלישית לזכור שזה אתה, ועכשיו שמאל, כשזה לא הולך לי, לא הולך בעסקים, לא הולך לי כלום, אזכור שזה אתה, עוד פעם, שמאל, כשזה לא הולך לי, זה הולך ברגל

זה ה'מים טובים', יהודי זה המצוות, תלווה כסף לעשות גג נפתח כראוי, שלא תברח מיד שיורד טיפת גשם, שהמצוות יהיו חשובות אצלך.

לבקש בסוכות על שידוכים ושלום בית

ד' יעזור שנזכה להיות תחת הסוכה, להתחבא תחת צילו של הקב"ה, ושם נבקש על פרנסה על שידוכים, בין על שידוך לבחורים ולבנותינו, נבקש, רבש"ע תן לי שידוך טוב, ובין על השידוך שכבר יש לנו, רבש"ע תן לי שלום בית טוב, ושלום בית זה לא רק תפילה, צריכים לדעת גם לכופף את הראש, אף כשאתך לא לא צודקת, ואולי היא באמת לא צודקת, ורק אתה צודק, אבל אתה צריך שיהיה לך שלום בית, תסלח לה, תבקש מהקב"ה שיהיה לך לב נקי שלא תהיה בכעס עליה.

לבקש להיות בהתחדשות

תבקש מהקב"ה בסוכה שנזכה להיות בהתחדשות אצל רבינו הקדוש, כשהייתי ילד כל כך בכיתי ב'אל תשליכני לעת זקנה', חשבתי שהכוונה כשמתבגרים, מה אתם מכוונים ב'אל תשליכני לעת זקנה', זה לא הכוונה שלא נהיה בני שמונים ותשעים שנה, זה הרי הזמן הכי יפה, אין כבר ילדים בבית, הולכים רק לשמחות, הסבא והסבתא, בבוקר הם הולכים לברית, אחה"צ לפדיון הבן, בלילה לחתונה, היתה לי סבתא שנפטרה בגיל 94 עם מאות נכדים, כל יום הלכה לשמחות, היא לא הורידה את בגדי השבת שלה, כל יום הלכה עם פנים קורנות, זה הרי הזמן הכי יפה, צריך להתפלל אל תשליכני לעת צעיר, אלא הכוונה 'אל תשליכני' שלא אהיה חסיד זקן, היכל הקודש'ניק ישן, אומן'ניק ישן, למדן ישן, חסיד ישן, צדיק ישן, המצוות נהיים מאליהם, עכשיו יש לעשות את זה ועכשיו את

מסתובבים רק עומדים עם הפנים למזרח ואת הלולב מוליכם לכיוון מערב, אבל מוהרא"ש היה מסתובב לגמרי, שגם כשזה לגמרי הפוך, רבש"ע אני אזכור שזה אתה, ועוד פעם, כך בהודו לד', אני מודה לד', וכך גם באנא ד' אני מבקש ממך ד', זה א מחייה, רק נבקש שהלב שנפתח ביו"כ ובסוכות שיישאר לכל השנה, זה זמן אחר עכשיו אדם מרגיש מצוות סוכה ד' מינים, רבש"ע תעזור לי.

אחר כך מגיע חוה"מ והולכים עם הילדים, ואם האשה רוצה ללכת לשם, נלך לשם, אולי היה לך תוכנית שלמה ללכת למקום מסוים, וכעת היא רוצה ללכת למקום אחר, נו תלך לשם, תלך איתה בשמחה רבה, אבל למה היא לא יכולה ללכת לאיפה שרצית, אותו דבר תשאל עליך למה אתה לא יכול ללכת למקום שהיא רוצה, איפה שיוליכו אותך מהשמים שם תלך, ומהשמים רוצים שיהיה לך שלום בית, שד' יעזור שיהיה לנו יו"ט יפה.

שמאל, אני זוכר שזה אתה, יו"ד ק"א ו"ו ק"א, אותיות שמך המיוחד תקרב אחד אל אחד והיו לאחדים בידי, ועכשיו הולכים קדימה, כשדברים הולכים, ענינים זזים שלא כשדרך הטבע, אזכור שזה אתה רבש"ע, מתעטפים עם הטלית, אפילו בחורים שאין להם טלית, אף אחד לא מסתכל עליך, שמעתי פעם מר' יצחק, כשמתכסים עם הטלית על הראש ויש לך חריץ קטן, ואתה מחזיק את הד' מינים, אתה מרגיש שאתה בהתבודדות ביער, אתה רואה רק עלים ועצים, ואני מתבודד עכשיו ביער, ומבקש, שכשאני מצליח ואני מניח תפילין ואני לומד ואני מתפלל, ואני כבר מרגיש טעם, שלא אשכח שזה אתה, ואחרי זה למטה, כשהיה לי נפילה אזכור ממך, ככה עושים אצלינו בנענועים, אני לא יודע מה עושים אצלכם, אצלינו שרים, עושים את זה מעניין, שרים את זה, אני מתפלל לפני העמוד, וכשזה מגיע לנענע למטה אני מאריך קצת, כי אני רוצה לזכור אז מהקב"ה, שגם אז זה הקב"ה, ואחרי זה מסתובבים, יש כאלו שלא

ראש השנה תשפ"ה בצל ראש הישיבה שליט"א

בעיר הגעגועים אומאן

ⓘ מדור זה נכתב מפי השומעים ויתכן שהדברים לא מדויקים או לא הוכנו כראוי

זה הדרך הנכון, וזה לא היה הענין של רבינו, והוליכו למשפיע בברסלב, ואמר לו המשפיע שא' הזקנים אמר שזה רק לחלשים, וצריך ללמוד בעיון, והחליט הבחור שהוא עוזב את זה, והתחיל ללמוד בעיון וזה החזיק כמה שבועות, ומאז הוא לא לומד ונופל לעבירות, ואולי רוצה ראש הישיבה לחזקו ולומר לו למה זה כן נחשב ללימוד התורה, ואמר לו ראש הישיבה, אני לא יכול כעת לחזק אותך, כי אחרי זה שוב תלך לראש הישיבה שלך שינתק אותך מזה, אני מציע לך, שתלך לראש ישיבה שלך ותגיד לו: תודה רבה שניתקת אותי מהתורה, תודה רבה שהפלת אותי לעבירות.

ואמר ראש הישיבה, מה אתה מביא לי שיחות מזקנים, וכי הם יודעים מה עובר עליך בשנת תשפ"ה, וכי הם יכולים כעת לעזור לך וליתן לך עצות איך לעבור את הנסיונות הבוערים הקשים מנשוא, ובסעודה שלישית הוסיף על זה ראש הישיבה ואמר, שהשיחה הזאת שאומרים בשם הזקנים, הוא שקר גמור, כי הרי מוהרא"ש שמע כמה וכמה פעמים מר' לוי יצחק, שאנשי שלומינו באומאן למדו רק בדרך הלימוד, וכל אחד למד בכל יום כשמונים ותשעים דפי גמרא ואף יותר מזה.

לאחר מכן יצאו כולם יחד אל הציון הקדוש,

• כותב השורות מאוד שמח שזכה להיטלטל בדרכים הקשים, ולהגיע לעיר אומאן לימי ראש השנה, ולשהות בבנין היכל הקודש, ולשמוע את השיחות אשר ילוו את כולם בכל השנה, אי אפשר כלל לתאר על הכתב את ההתרוממות באלו הימים, ואף לא להעביר את השיחות שנאמרו בלהט אש, במקום קדוש וזמן קדוש, מ"מ פטור בלא כלום אי אפשר, ונלקט מעט מן המעט ממה ששמענו בימי ראש השנה שעברו עלינו לטובה.

• ביום א' דראש השנה, בשעה 5 לפנות בוקר, בעוד חשכת ליל, מסר ראש הישיבה את השיעור בדף גמרא, ולאחמ"כ אמר כמה דברי חיזוק, ודיבר על המתנה הגדולה שרבינו נתן לנו, את דרך הלימוד, שבו יש לכל אחד דרך ללמוד את התורה.

• וסיפר שהיה ביום א' דסליחות בעיר מעז'יבוז, בציון המצויינת אצל הבעל שם טוב הק' זי"ע, ושם ניגש אליו בחור אחד מחסידי ברסלב, ושאל אם יש לראש הישיבה דקה אחת בשבילו, ואמר שיש לו, והתחיל הבחור לספר שלפני כמה שנים שמע את השיעורים, והתחבר מאוד לדרך הלימוד, וסיים את כל המשניות עשרות פעמים, והיה שמור מן החטא, והיו לו חיים טובים, אבל ביום אחד אמר לו ראש הישיבה שלו שאין

יסורים ממש.

אחד שאל שראה שכתוב שלא יאמרו 'אני הולך לזרוק את העבירות', האם זה נכון, אמר לו ראש הישיבה הרי להדיא כתוב כן בפסוק, 'ותשליך במצולות ים כל חטאתם'.

אחד אמר שראה באחד מספרי חסידות הקודמים נגד דרך הלימוד, אמר לו ראש הישיבה, שלא יכול להיות דבר כזה, וכנראה לא הבין את המשמעות, כי אי אפשר לדבר נגד דרך הלימוד, ובכלל באופן כללי אין מה להתווכח בדבר זה, כי רק אם מנסים וטועמים מרגישים ורואים, שעל ידי דרך הלימוד זוכים לתורה.

אמר על מה ששרו בליל ר"ה 'אשת חיל', שאנשי שלומינו נהגו, לא לשיר שום ניגון בראש השנה עד אחר תשליך, ורק 'אשת חיל' שמרמז על רבינו היו שרים, אבל כאן בגלל שיש ציבור גדול, וזה לוקח זמן עד שמוציאים ומכניסים את האוכל, לכן הקיל לשיר כמה שירים עד שהכניסו את המאכלים.

דיבר מזה שיש אנשים שקשה להם שחוזרים על תיבות כמה פעמים, כי בהרבה מקומות מאוד מקפידים על זה, אבל בכרסלב היו חוזרים על תיבות כמה פעמים, כמו 'למענך למענך', 'רב להושיע רב להושיע', ואף שבסאטמאר חוזרים על תיבת יביא, כשאומרים 'בנפשו יביא יביא לחמו', מ"מ בשמו"ע לא חוזרים על התיבות, ונשאל על זה שבכרסלב אף מוסיפים ומתבודדים באמצע שמו"ע, ומדברים אל ד', ואמר, שדבר זה מוצאים מעוד צדיקים שהיו אומרים להתבודד בשמו"ע, אבל לחזור על התיבות לא מצאנו בעוד מקומות.

נשאל אודות זמן קידוש לבנה, שרבינו הורה לקדש בזמן המוקדם ביותר, אחר ג' שלימים, האם הוא גם בימות הקיץ שיש לבנה כל הזמן, וענה שדברי רבינו נאמרו על כל השנה כולה, הן בחורף והן בקיץ.

נשאל על מה שכתוב ב'שפתי תפתח' על ליקוטי מוהר"ן סימן ד', שראיית פני הצדיק

ובדרך לא דיבר כלל ראש הישיבה מאימת הדין, לא בהליכה ולא בחזרה, בשעה שמונה התחילו להתפלל, ובעת קריאת התורה, בין גברא לגברא, קרא ראש הישיבה במאמרי הזוהר על תקיעת שופר, ודמעות נשפכו ממנו בעת האמירה.

קודם תקיעת שופר דיבר ראש הישיבה כמה דקות דברי התעוררות, ואמר: מורי ורבותי, יש כעת מקטרגים גדולים שרוצים רק לגזור גזירות רעות על ישראל, אבל כשאנחנו לוקחים את השופר ומתחילים לתקוע, הקב"ה נעמד מכסא הדין ויושב על כסא רחמים, וזה הזמן לפעול ישועות, כל אחד יש בידו לפעול לעצמו, ולכלל ישראל, ישועות, ושלא יתבלבלו לומר, הרי בשנה שעברה כבר התפללתי ולא נעניתי, כי יש לנו כח רב בידינו, וכל אחד יוציא מפיו עוד דיבור ועוד תיבה, רבש"ע עזור לי, וכח רב יש בכל תיבה ותיבה, ולא להיות עם ענווה פסולה לומר מה אני ומי אני וכו', וכן יש להתוודות כפי שתיקן האריז"ל להתוודות בין התקיעות, ויש בזה כוח רב.

בשעה 5 אחה"צ הלכו לנהר לתשליך, והראה ראש הישיבה את החוברות החדשות לתשליך, שעשה הרב איציק, ואמר רה"י, הוא עשה זאת כדי להקל עלי שלא אצטרך לסחוב את המחזור, ואמר לאחד העורכים שיזהר לפעם הבא לא להכניס שמות הקדושים שאינם נמחקים, אף שבארץ ישראל הרבה נזהרים בכל הגליונות לזרקן רק לתוך הגניזה, אבל בחו"ל נהגו כפי שפסק זקינו הרה"ק מקארלסבורג, שכל דף של גניזה שאין שם מי' השמות, מכניסים לתוך שקית ואפשר לזרוק לתוך האשפה, ולכן יש להיזהר לא להכניס שמות הקדושים, כדי שלא יבואו בטעות לזרוק לתוך האשפה.

הדרך לנהר, היתה דרך קשה עם אבנים רבים, ואמר, שהוא מרגיש קצת מה שאמר ר' נתן שהיה הולך לרבינו אף על סכינים, כי יש לו נעליים שמרגישים שם כל אבן ואבן, עם

לענות איזה אות כתוב בכל מקום ששם נכנס המסמר, ומוהרא"ש גילה לנו, ש'סך הכל' מה שכתוב בליקוטי מוהר"ן: שאנחנו נלמד גמרא בכל יום, ולכן יש לנו להתחזק בזה, כשהגענו כאן לראש השנה לרבינו.

• ודיבר על זה שיש להאמין לצדיקים, ולהאמין לדברי הרמב"ם שיש עולם הבא ויש שכר ועונש, ואין שום ענין להגיע לזה על ידי כל אלו המוכרים שהיה להם מוות קליני, והם ראו את הגיהנום וכו', אנחנו לא מאמינים לכל אלו, אלא מאמינים לזה כי כן כתוב ברמב"ם.

• בבוקר היה מאוד צרוד ומצונן, ואמר שלא נראה לו שיוכל לגשת אל העמוד, ואמר לציבור, הרי אתם באתם לרבינו ולא באתם אלי, מישהו אחר יכול לגשת, וב"ה שנעשה נס, וחזר הקול, וניגש לפני העמוד.

• לאחמ"כ יצאו שוב אל הציון הקדוש, ובדרך שאלו אותו על אופן התפילה, עד כמה יש להטריח ולבקש מרבינו על ישועה, ואמר, שאדם צריך לבקש שוב ושוב, עד שהוא מרגיש שנושע, ויש ביד האדם להרגיש שפעל בתפלתו, ואם אינו מרגיש, ימשיך לבקש שוב ושוב עד שירגיש.

• ונשאל על מה שרבינו אומר בספר המידות: 'אסור להטריח את השם לשנות את הטבע', וביאר שאין הכוונה בזה, על תפילה לרפואה או לבנים או לפרנסה, אלא כשאדם מבקש שיהיה לו דבר מחוץ לטבע, כגון שיהיה לו רגל שלישי, או שיגדל ממון בעץ שבשדהו, אבל כשהרופאים אומרים שאין רפואה, אין זה שינוי מדרך הטבע, כי מה הרופאים יודעים, ויש לאדם לבקש מהקב"ה שישלח רפואה, ואפשר להלביש דבר זה בטבע, ואם אין לאדם פרנסה, יזעק אל הקב"ה, תעשה לי נס לשלם את החובות.

• ואמר שהיום הדרך יותר קשה להגיע לאומן, ממה שהיה אצל ר' אברהם ב"ר נחמן, אף שבזמנו היו צריכים להגיע עם אוניה וכו', אבל בזמנו החיים לא היו נוחים בכלל, והיו

בלי להכיר את הצדיק וללמוד את תורתו ולקיים את עצותיו, אינו נקרא ראיית פני הצדיק, האם באמת אין שום ענין לראות צדיק, ואמר, שכתב כן, כי יש כאלו שרחוקים ולא יכולים לראות את הצדיק שלא יהא להם חלישות הדעת, וידעו שאם ילמדו את הספרים ויקיימו את העצות יזכו לראיית פני הצדיק, ועוד, כי יש הרבה רמאים שלא מוכרים כלום, ואנשים נוסעים אליהם וחוזרים כמו שנסעו, ולא שמעו שום עצה ושום תורה, ואומרים לעצמם, נסעתי כדי לראות צדיק, ועל זה נאמר שאם נוסעים לאחד שאינו נותן כלום ורק מוכר לך שהוא צדיק, אין זה ראיית פני הצדיק.

• אמר על זה שהתארך התפילה בזמן רב, כנראה שזה נובע ממה שהאריך את הפיוט וכל מאמינים, שהוא פיוט שנותן לו חיות לכל השנה, והמתין בכל קטע עד שסיימו כל הציבור, ואח"כ אמר לאט כל קטע, ואמר שאמו ביקשה ממנו, שבעת פטירתה מן העולם, ישיר לה 'וכל מאמינים', בניגון המקובל אצלם מהישמח משה.

• לאחר מנחה דיבר ראש הישיבה שיחה ארוכה בענין ההתבודדות, שאם מגיעים לרבינו יש לעשות את מה שרבינו אמר לנו לעשות, והדבר העיקרי שרבינו רצה, זה להתבודד כל יום, ולהרבות בתפילה והתבודדות.

• כלילה ראה את אחד האברכים שלא הצליח לקום מוקדם בבוקר והיה בחלישות הדעת, ואמר לו: בשנה שעברה קמת מוקדם בר"ה והיית בשיעורים, אבל אח"כ עברה עליך שנה ככה ככה, קצת ישנוני, ובשנה זו ישנת בבוקר בר"ה, ובעז"ה תהיה מאוד עירני בכל השנה ותראה דברים יפים.

• ביום ב' דר"ה לפנות בוקר שוב התחילו את היום עם לימוד דף גמרא, ואח"כ אמר שאנחנו מאוד רחוקים מלהבין באמת את דברי רבינו, אבל מוהרא"ש הבין היטב, ושמע מהרב שטרן זצ"ל אב"ד מירון, שאמר שאם יניחו מסמר בתוך הספר ליקוטי מוהר"ן, ידע מוהרא"ש

שבוודאי חייבים כל הזמן להתחדש אצל רבינו, ולא להיות זקן ורגיל, אבל אין שום ענין להיות באותה התלהבות כמו השנה הראשונה, ומאן יימר שאכן אותה התלהבות היתה ראויה ונכונה.

לאחר מנחה דיבר בענין שמחה, שרבינו מאוד רצה שנהיה בשמחה, והדרך להיות בשמחה הוא על ידי ששמחים בפשטות היהדות, שמחים שאנחנו יהודים, שאנחנו מניחים תפילין, שיחה זו נאמרה בחלקה אף בלשון הקודש, מחמת האורחים שהגיעו.

ואמר שיש הרוצים עבודות גדולות, והם אומרים תשפ"ה ראשי תיבות ת'הא ש'נת פ'ליט אין ה'ימל, אבל אנו אומרים שזה ראשי תיבות, תהא שנת פשטות היהדות, וכן חיזק בענין ההפצה, לקרב אנשים נוספים אל רבינו וליתן להם חיות.

בשבת בבוקר לאחר השיעור בדף גמרא התקיימו הסיומים הנפלאים, ובעת סיפורי מעשיות כשחיפשו ספר לקרוא משם, אמר שהוא מכיר את הספר בעל פה, ולימד במעשה של החכם והתם, ודייק איך שרבינו אומר 'כעת נעזוב את החכם ונעבור לתם', ואח"כ כשחוזר לחכם, לא כתוב נעזוב את התם, כי רבינו רוצה ללמדנו לעזוב את החכמות, ולהיות בתמימות, והדגיש את השפה היפה שדיבר התם לאשתו, וגם אנו צריכים לדבר יפה בבית, ואמר שמה שמסופר אצל התם שאכל רק לחם, זה לא הכוונה שהיה נער ושוטה, כפי שר' נתן כתב שהיה תם אבל לא היה שוטה, ולעולם אכל מאכלים טובים, אלא הכוונה שאם פעם אחד קרה שלא היה אוכל בבית, או שנשרף המאכל, אכל את מה שיש בבית והיה שמח.

אחה"צ יצא שוב לציון רבינו, ובדרך אמר לו אחד ההורים על בנו שעתיד להתחתן בצעירות, שהוא לא מתערב לו מה יעשה לשנה הבאה בענין אומאן, וענה שלא לעשות כן, כי יש להורים להמשיך לדאוג להם כמו בהיותם בחורים, ורק קיבלו אשה ותו לא,

רגילים לקושי, וכעת שכולנו רגילים לנוחות, כל שינוי קטן הוא קושי גדול יותר.

• ואמר על אלו שעשו כרוז שרבינו בירושלים ולא באומאן, שזה נובע מנגיעות עצמיות, כי בתחילה גם הם באו לאומאן, ועברו מניעות קשות מאוד מהנשים, עד שהחליטו שרבינו בירושלים, וכך היה עם הציצית שלהם, שחתכו להם בבית את התכלת, עד שהגיעו להחלטה שרבינו רצה תכלת רק על הטלית הגדול, כי את הטלית הגדול משאירים בבית כנסת ולא מביאים הביתה.

• ונשאל על זה שכתוב ב'עצתו אמונה', שנשמת רבינו בחצות הלילה בשער השמים, האם הוא באמת כן ורבינו בראש השנה בחצות בירושלים, ואמר שבוודאי רבינו טמון באומן, ומי שמגיע באמצע השנה לרבינו בשעת חצות הלילה, בוודאי נמצא אצל רבינו, ובבחינה מסויימת נשמתו של רבינו מתנוצצת גם בשער השמים בירושלים, אבל בוודאי מקומו של רבינו בציונו הקדוש בעיר אומאן.

• נשאל אם לומר וידוי דברים בשבת ויו"ט אצל רבינו, ואמר שמדברי מוהרא"ש מבינים שיש להתוודות אצל הצדיק אף בשבת ויו"ט.

• אמר שאם מוהרא"ש לא היה אומר לו לתקוע שופר, לא היה מעיז לתקוע, ואמר, וכי אני ראוי לתקוע לאחרים, אולי אתם צריכים לתקוע עבורי.

• נשאל איך יכולים המלמדים להישאר בהתחדשות, ואמר שרק אם יקשיבו לשיעורים ויקיימו את העצות של רבינו, ונשאל מה יעשה המלמד שנשאר עם אותה כיתה שנה נוספת, ואמר אדרבה, הכי קשה למלמד לעבור כיתה חדשה אחרי שהשקיע בילדים, וכשנעשה מלמד אמר לו דודו, אם קשה לך לעזוב את הילדים בסוף השנה אל תיכנס לזה, ומלמד שנשאר עם אותם ילדים הוא כמו כל אבא שנשאר עם בניו, וצריך כל הזמן להתחדש.

• נשאל מה לעשות שאין את ההתלהבות שהיתה בשנה הראשונה שבאו לאומן, ואמר

הסכים לכך.

ונשאל אולי דרך העולם מגיע שיש חלישות הדעת בין גבאי צדקה, ואמר, דרך העולם מגיע שיעשו התבודדות, ככה צריך להיות, מה זה משנה לאיזה קופה נותנים את הצדקה, וסיפר שתוך כמה שעות מסיום קמפיין אנשי חיל חילק כבר את כל הכסף, ואמר שהשנה כמעט לא היה קמפיין, כי לא רצה שיחלקו מתנות, ואמר שאין לו כח להשיג כסף לזה, ואמר יש לי הרבה כח, אבל לא לזה.

נשאל מה לעשות שאחד אומר, אני נותן לך צדקה בתנאי שזה ישאר אצלך, ואל תתן למוסדות, ענה, שיניחו את הכסף בצד, להוצאות של אומאן.

ואמר שאנשים כל כך להוטים אחר הממון, ומוהרא"ש היה כל כך רחוק מזה, והיה שונא בצע, וסיפר שפעם אחת הביא חמש מאות דולר למוהרא"ש ואמר לו, זה למוהרא"ש בעצמו, ולא לדברים אחרים כמו הדפסה [ואמר, קטנות הדעת היתה בי, וכי ההדפסה זה לא מוהרא"ש, הרי מוהרא"ש מסר נפשו להדפסה], ומוהרא"ש החזיר לו את זה, ואמר אני לא צריך כסף, וכן היה פעם אחת בחדרו של מוהרא"ש וראה שטר של עשרים דולר על הריצפה, והרימו והביאו למוהרא"ש, ואמר לו מוהרא"ש, למה הרמת את זה, מה רע שזה על הריצפה, ואמר רה"י שבוודאי כשרואים ממון יש להרים ולא לזלזל בממון, ובוודאי לא לזלזל בממון ההורים, אבל לפחות לזכור בראש, לא להיות עבד לממון, ולא לעשות עבודה זרה מממון, לא להשתחות לע"ז.

ואמר שאתמול בשיעור אמרו לו שטוב עשה שדיבר בלשון קודש, כי האנשים שהגיעו יש להם כסף, ואמר שמפאת כבודם לא ענה להם, אבל רצה לענות, וכי יש להם יותר כסף ממני, ומה הם כבר יכולים לעשות עם הכסף, האם הם יכולים לעשות משהו יותר ממה שהקב"ה יכול לעשות חס וחלילה.

נשאל אם מותר לבחורים ללמוד שאלות

ואמר, הרי לי אין חשבון בנק, ואני לא מכיר עוד מישהו שאין לו חשבון בנק, וכל סכום כסף שיש לי, אני מיד נותן לילדיי שיוכלו להמשיך ללמוד תורה, אבל אם הבן שלך רוצה לצאת לסחוב חבילות, אתה באמת לא צריך לעזור לו.

ואמר שעולה לו המון כסף להחזיק את הכולל בארה"ב, ונותנים שם יותר ממה שנותנים בכולל אחר, וכעת שהאברכים מסיימים הלכות שבת, אמר להם, שיכולים ללכת להיבחן אצל רבנים, ועל כל מבחן שיבחנו 'כל הלכות שבת' אצל רב, יקבלו אלף דולר על כל רב, ויכולים להיבחן עד אצל עשרה רבנים, ולקבל עד עשר אלף דולר.

נשאל אם להזמין כרטיסים זולים לשנה הבאה, ואמר, שהוא מקווה להשי"ת שבשנה הבאה כבר יוכלו לטוס ישירות לאוקראינה, ואין טעם להזמין עכשיו, כי הוא מקווה, שבאמצע החורף או בסוף החורף, יהא כבר שלום בין רוסיה לאוקראינה.

נשאל מאחד אם להזמין דווקא כרטיס יקר, כי ראה שמוהרא"ש כתב לא להזמין בזול, וענה שאין שום ענין בזה, ולא ראה שמוהרא"ש אסר להזמין כרטיסים זולים.

נשאל אם יש ענין ללכת למקווה כמה פעמים ביום, וענה שיש ענין בזה.

נשאל כמה ללמוד ביום כדי לסיים טור בית יוסף בכל שנה, ואמר שאולי כדאי ללמוד חצי שעה ביום.

דיבר על המחלוקת שיש בין גבאי צדקה, וכמה שעושה למנוע זאת, וכשרואה שגבאי אחד מאוד מקנא בשני, הוא מיד מביא כמה אלפי דולר לגבאי השני שיתן לצדקה לגבאי הראשון, וכך ישקט אש המחלוקת, ואמר שעצה זו עוזרת אף כשיודעים שהביאו את הכסף רק להשקיט המחלוקת, ואמר שהציעו זאת למוהרא"ש שיעשה כן, ויכין שטרות של חמש דולר בצורה של סיגריה, ויביא לכל מי שמדבר נגדו, אבל מוהרא"ש היה תקיף ולא

השורות מידידינו הגאון ר' משה גראס שליט"א שזכה לשמוע בימים אלו באומאן, כשזכה לשבת ליד רה"י באלו הימים.

ביום שני בבוקר ב' דסליחות, בעת ארוחת הבוקר, שאל ראש הישיבה את ילדיו האם רוצים לאכול, וענו שלא רוצים, ואמר להם שחייבים לאכול, ונטל להם את ידיהם, ואכלו יחד.

בעת האכילה נשאל ראש הישיבה, מה יעשה אברך שחי עם רבינו, ורוצה שהבית שלו יחיה עם רבינו, ועם ראש השנה באומאן, אבל אשתו לא מסכימה שישיר בבית את השיר 'אומאן ראש השנה', ומפחדת מהשכנים וכו', ואמר ראש הישיבה, שכשהיא מבקשת להפסיק לשיר, יש להפסיק לשיר, ואחרי תקופה שוכחים ומנסים שוב, וכשמזדמן זמן טוב, יש לדבר איתה על זה, ולהסביר לה, הרי אני מקבל את החיות מרבינו, ואני רוצה שהבית יבוסס על רבינו, ומה יש לנו להביט על אחרים.

לאחמ"כ דיבר בשבח מוסדות היכל הקודש, ואמר, שאם שולחים את הילדים למוסדות, בסוף כל המשפחה תתחיל לחיות עם רבינו, ואמר שרואים בחוש, שאלו שלא שולחים את הילדים למוסדות היכל, לא חיים בבית עם רבינו ומוהרא"ש, ואף אנשים שהם תלמידים של מוהרא"ש כבר ארבעים שנה, אבל לא שלחו את הילדים למוסדות, ולכן הבית אינו חי עם רבינו.

דיבר מהמשנה בסוטה, שהכהן הזהיר את האשה, הרבה יין עושה וכו' הרבה שכנים רעים עושים, ולכן צריך להיזהר שיהיה לאשה חברות טובות בתוך היכל הקודש, ואז תקשיב לשיעורים, ואמר, שאנשים יכולים להסתובב כאן שנים ואף להיות גבאי, אבל אם לא מקשיבים לשיעורים אין כלום בזה שמסתובבים כאן.

ונשאל על זה שמוהרא"ש כותב לאחד שהיה צריך לעשות ברית מילה בימי ראש השנה,

ותשובות ברסלב', וענה, בוודאי, וכי לקרוא עיתונים מותר, והאם לשמוע את כל הקולות והקווים מותר, בוודאי שיש ללמוד את שו"ת ברסלב ולא להיות עסוק עם שאר הבלי העולם.

נשאל על אחד השאלות בשו"ת ברסלב אם הוא שאל את השאלה על החשיבות על הכרוז לבוא לאומן, כי כתוב שם שמו של ראש הישיבה וכתוב שהוא גר בויליאמסבורג, וענה שהוא אכן שאל את מוהרא"ש את השאלה, אבל לא שאל בכתב, ומוהרא"ש עשה מזה שאלה ותשובה בכתב וכתב שם לכבוד יואל.

ואמר שהיה לו הרבה מכתבים במייל ממוהרא"ש אבל מחק את הכל, כי לא מתמצא בטכנולוגיה ולא ידע שאפשר לקנות עוד מקום אחסון, ולכן מחק כל המכתבים שקיבל.

ואמר שבארה"ב הוא אינו שולח יותר מכתבים על הדואר האלקטרוני, אלא מדפיסים את המכתב או שכותב את המכתב בכתב יד, ומביאים את זה לגבאי בתוך מעטפה, שיעביר לאברך השואל, כי מי שמקבל מכתב בצורה אלקטרונית, מסתכל ברפרוף, וכשמקבל מודפס הוא מעיין בזה הדק היטב, וחוזר על הדברים שוב ושוב.

אנשי שלומינו מבני ברק שעברו דרך קשה מאוד בהליכה, ביקשו ברכה טובה לקראת חזרתם, ובירך אותם בברכה חזקה, ואכן ראו את הישועה, והגיעו במהירות לביתם בחזרה ב"ה.

בסעודה שלישית דיבר שיש לנו לקיים את דברי רבינו בענין שלום בית, וביותר יש לנו להיזהר מ'ליצים', ולדעת שרבינו רצה שנהיה נשואים, ונהיה עם שלום בית, ורבינו הרחיק את הבחורים, ושלא כמנהיגים אחרים השמחים שיש להם הרבה בחורים הממלאים את השולחנות.

מכאן ואילך נצטט שיחות ששמע כותב

הרבות למנוע זאת, ומכבד אותה וכו', בכל זאת לכל אחד יש רגעים אלו, יש אנשים שיש להם פעם בחודש, ויש פחות מזה, אבל אין כזה דבר לא לקבל בזיונות, וכשזה קורה מבליגים ושותקים, אבל אם הדבר מתרבה, חייבים לדבר על זה, ולצאת איתה ולשוחח על זה, ולהגיד שהצורה הזאת של הדיבור מאוד כואבת.

• לאחמ"כ למד ראש הישיבה את הלימודים, וראה שלאחד יש תיקוני זוהר כך גדול, וביקש ראש הישיבה ממנו אם יכול להשתמש בזה כי לקח לדרך רק ספרים קטנים, ומעדיף ללמוד באותיות גדולות, לאחר שלמד תיקוני זוהר שעה אחת, אמר שצריך ללכת לבנק, לטפל בענייני הבנין באומן, וכשחזר בנו את המיחם הגדול, וראש הישיבה עמד שם בעת הבניה, לבדוק שהכל לפי ההלכה, ואמר שלא צריך להניח שם חתיכת פח לגרוף את האש, כי מים הוי מצטמק ורע לו, לאחמ"כ ירד ראש הישיבה למטבח, והתעניין בכל דבר, הן בפן ההלכתי, והן למעשה, בדק לראות איך יחממו את כל המאכלים, ואיך יהיה הכל טרי ביו"ט ושבת, ובכל הזמן הזה הרעיף חיזוק לכל העובדים, כמה זה יועיל להם מה שעושים למען רבינו.

• ראש הישיבה תיאם מראש עם עובדי המטבח, שבשום אופן לא יעבדו כל היום וכל הלילה, ועבודתם תהיה רק משבע בבוקר עד שבע בערב, וכמובן יקחו הפסקות באמצע לתפילה ולתורה, וכשהגיע השעה שבע בערב, ניגש ראש הישיבה לחלון של המטבח, שיש מחוץ לבנין, ליד אהל הרחבת הדעת, וצעק להם בפנים, 'כבר שבע בערב, לסיים את העבודה, ולהמשיך מחר בעז"ה', לאחמ"כ הגיעו כמה בחורים מהישיבה בירושלים, ונתן לכל אחד מילה טובה, ולאחד הבחורים הורה לעבוד במטבח, כשראה שהוא מלא במרץ ועשיה.

• לאחמ"כ היו צריכים להכניס לאהל הרחבת הדעת את השולחנות החדשים שהגיעו, ורצו לתת לילדים להכניס את זה, אבל ראש הישיבה

שבשום אופן לא יסע, ולא יעשה שליח, אלא יהיה בעצמו לברית, ואיך כאן הגיע ר' שמעון עוזר, והברית בירושלים, ואמר ראש הישיבה, שיש הרבה דברים שמוהרא"ש הורה, אבל לא ניתנו להיכתב, וההוראה היתה לבוא לאומאן, ואמר שר' יחזקאל סאמעט הגיע לאומאן כשנולד לו בנו הראשון, ומוהרא"ש מאוד שיבח את זה, ואף דיבר על זה ברבים, ואמר עליו את הפסוק 'ומל ד' את לבבך ואת לבב זרעך', שקודם מל את לבבו, ובא לאומאן לרבינו למילת הלב, ואח"כ לבב זרעך.

• והוסיף רה"י ואמר, מה יש בכלל לאב להיות בברית מילה, הרי כל האבות עושים שליח, ולא מקיימים את המילה בעצמם, אלא על ידי מוהל, ומה יש להיות שם, ואמר אבל יש להיזהר כי אם זה בילד הראשון ועל ידי זה תהיה מחלוקת גדולה במשפחה, כמובן שהתשובה תהיה להישאר בבית, ומוטב לחלל שבת אחת, כי אי אפשר לומר לאדם לעשות כזה צעד של מסירות נפש, כמו שרבינו אמר לר' אהרן רב העיר ברסלב, שלא צריך לבוא, כי כששואלים התשובה היא לא לבוא, ולכן ענה מוהרא"ש לא לבוא, אבל מי שחכם לא שואל שאלות, רבינו אמר לבוא, מגיעים, הרי אין שום ענין על פי הלכה לאבא להיות בברית, זה רק ענין של רגשות, ואין באמת סיבה להישאר שם.

• ודיבר אודות המניעות שעוברים לבוא לאומאן, ואמר שאין אדם שלא עובר מניעות אצל רבינו, אחד יש לו מניעות לבוא לאומאן, ואחד יש לו מניעות לשלוח את ילדיו למוסדות וכו'.

• ונשאל מה לעשות כשמבזים בבית על ברסלב, הרי ראש הישיבה גם אומר שלא להיות סמרטוט בבית, מתי הגבול של הדבר הזה, ואמר, שיש כלל, שאף האשת חיל המובחרת ביותר, אין כזה דבר שהיא לא תקבל איזה דקה חלשה, וכל אשה יכולה להגיע לרגע שהיא פוגעת ומבזה את בעלה, גם אם היא הכי חשובה, וגם אם היא עושה את הפעולות

לתת הרבה מילים טובות.

• וסיפר שפעם אחת נכנס למוהרא"ש, ומוהרא"ש אמר לו: בוא ואראה לך איך אני כותב מכתבים, ואמר שלא ידע אז שמוהרא"ש כבר רוצה ללמדו איך לכתוב מכתבים בעתיד, ואז כתב מוהרא"ש מכתבים בשו"ת ברסלב, והגיע שם שאלה, למה מוהרא"ש אומר לזרוק מהבית כנסת מי ש'משונה קרן', והרי חז"ל אומרים שלהלל הזקן היה הרבה סבלנות על אף ששיגעו אותו בקושיות מוזרות בערב שבת, ואמר מוהרא"ש האברך הזה שואל טוב, אבל התשובה פשוטה מאוד, כשיהודי מגיע אלי באופן פרטי, כמובן שאענה לו עם כל הסבלנות, אבל כשהוא נכנס לבית כנסת, והוא משתגע שם, צריך להיזהר שלא יבזה את רבינו, ואמר ראש הישיבה, אני גבאי, ובבית כנסת אני צריך להיזהר שלא יהיו משוגעים ושלא יבזו את רבינו, אבל מי שלא גבאי, יגיד רק מילים טובות.

• וניגש אברך אחד ואמר שהוא מפחד להתקשר לחמיו לברכו בשנה טובה, כי חמיו לא יודע שנסע לאומאן, ואולי יקללו בטלפון כשישמע שנסע, אמר לו ראש הישיבה, מה אתה מפחד, תתקשר, אתה לא צריך לספר איפה אתה, תברך אותו בשנה טובה וזהו, ואכן האברך התקשר, וחמיו קלט שהוא באומאן, אבל הוא בירך את חתנו בלבביות, ואמר לו ראש הישיבה, תראה איך העולם הולך, אנשים מדמיינים שמישהו רוצה לפגוע בהם, ובזה עושים בעצמם מחלוקת בידיים, כשאף אחד לא רוצה בכלל לפגוע בהם, ואמר שבאופן כללי יש מאוד להיזהר ממחלוקת, וכפי שאמרו חז"ל שמותר לשנות מפני דרכי שלום, ולכן אברך יזהר מאוד לא לדבר נגד הוריה מפני השלום, ואף אם צריך לשקר על ידי כך, ויאמר שמאוד אוהב את הוריה, וכן יאמר שאמו אמרה לו, שהיא הכלה הטובה ביותר שלה וכדומה.

• לפני מנחה ערב יו"ט, ביקש מהבעל תפילה שיתפלל לאט, וכשחושב לסיים, ימתין מעט

לא הסכים שילדים יסחבו את זה, ולכן עשו שורה ארוכה של אנשים, וכל אחד העביר לשני, עד שהכניסו את עשרות השולחנות, וראש הישיבה בעצמו גם סחב, וצעק: יש לנו זכיה לעזור לקיבוץ של רבינו, אשרינו. אחרי זה סידרו את הכל בפנים בצורה מסודרת, ראש הישיבה הורה איך לסדר את הכל, ולאחמ"כ אמר לאנשים שיאכלו משהו, ושילכו לישון כדי שיוכלו לקום מוקדם לסליחות.

• אמרו לראש הישיבה שכשנכנסו לאומאן, בדקו השוטרים את הספרים, ונענעו כל גמרא וגמרא לראות שאין שם סמים, ואמר ראש הישיבה אע"ג דאיהו לא חזי מזליה חזי, כי הגמרא הוא סם החיים.

• אחד האברכים שאל מה לעשות שאינו יכול להירדם, אמר לו ראש הישיבה, שאין שום חיוב לישון.

• אחד האברכים שאל מה לעשות שכשהוא הולך לציון הוא לא מרגיש כלום, הוא כבוי לגמרי, אמר לו ראש הישיבה, א מחיה, יש לך אמונת חכמים, זה גבוה מהכל, כי אחרים הולכים כי הם מרגישים רגשות, אבל אם אתה לא מרגיש ואעפ"כ אתה הולך, כי הצדיקים אמרו לבוא, זה מדריגה גבוהה של אמונת צדיקים.

• אחד האברכים ניגש לשאול מה לקבל על עצמו לשנה החדשה, ואמר לו ראש הישיבה, תקבל על עצמך לחזק בחורי ישיבות, הרי אתה לא יכול לסיים ש"ס פעמיים בחודש, ואם תחזק אחרים, יכול להיות שהרבה ילמדו בזכותך, והרבה פעמים יסיימו ש"ס בחודש בזכותך, ו'לחזק' לא הכוונה להגיד לבחורים 'הקב"ה אוהב את התפילין שלך', כי אנשים לא כל כך אוהבים שמחזקים אותם ברוחניות, פשוט לתת להם מילים טובות, ואמר לאברך, כמה יש לך להודות שאתה לא גבאי בבית כנסת, ואתה לא צריך להעיר לאף אחד, ורק לתת מילים טובות לכולם, ואמר שמגי"ש בשיבה צריך לתת מוסר לפעמים, אבל אתה אברך שאתה לא גבאי ולא מגי"ש יש בידך

נפשם להתפלל עם הילדים אף שכל אחד רוצה להתפלל לעצמו בראש השנה, ואמר, וכי זה שאני ניגש לעמוד אינו מסירות נפש, והלא זה הדבר הקשה ביותר שיש לי, כי כשישבתי אצל מוהרא"ש בתחילת ההתקרבות, ישבתי בפניה חמש שעות ובכיתי מתחת הטלית, מהנוסח המעורר שיש בברסלב, אבל מוהרא"ש ציווה עלי להתפלל אצל העמוד.

• בדרך לציון בשבת אחה"צ נשאל, על זה שראש הישיבה דיבר לאחרונה שחייבים שיהיה צדיק חי, ולא להיות כאותם האנשים שהיו תלמידים של מוהרא"ש וכעת אין להם מנהיג, ולמה רואים בארה"ב שיש קהילה גדולה ללא מנהיג ויש שם הרבה יראי השם, וענה שאכן בקהילה זו הרבה מילדיהם ירדו מהדרך רח"ל והכל מכח הליצנות שלהם, וזאת בנוסף שיש משפחות מסוימות מהם, שלקחו לעצמם איזה משפיע למנהיג, ולא היו ללא מנהיג כלל, ונשאלו ביראת שמים, ורק אלו שנשאלו באיזה הנהגה ולקחו לעצמם מורה דרך נשאלו בקדושה.

• ונשאל על זה שאחד הביא את סבא שלו לאומאן אם זה דבר טוב, וענה בוודאי, כי זה יכול לגרום להרבה נכדים לבוא, כי יאמרו שגם סבא נסע לאומאן וזה לא אומר שנהיים חסידי ברסלב ומותר לנסוע.

• אשרינו שזכינו להיות שם, ואשרינו שזכינו להעלות על הכתב מעט מן המעט שהיה שם, יהי רצון שתבוא על כולנו שנה טובה ומאושרת, ונהיה תמיד קשורים לצדיקים ונקיים את עצותיהם.

ויחכה עוד קצת, כי אף אחד לא ממהר, ובעת אמירת אחות קטנה, בכה ראש הישיבה בכיות גדולות, ובאמצע שמעו איך שמדבר באידיש, ואח"כ בתפילת מעריב היה מאוד בשמחה, בעת אמירת לשנה טובה, בירך ראש הישיבה את האנשים בכל מה שצריכים, ובירך את כולם א זיס יאר, לך ולמשפחתך ולילדיך, ולבחורים בירך זיווג הגון, ואמר להם שהמנהג היום לשלם לשדכן קודם השידוך דמי קדימה כדי שירצה לעסוק בשידוך, ולכן תלכו לציון, לרבינו השדכן, ותקבלו על עצמכם קבלה קטנה שאתם יכולים להחזיק, שיהיה לדמי שדכנות, כגון לטבול את הפת במלח וכדומה.

• ראש הישיבה סיים את נשמת כמה דקות לפני הבעל תפילה, והתבודד ובכה קודם שהתחיל המלך, ואח"כ ניגש לשחרית, ובין גברא לגברא למד את מאמרי הזוהר, וכן אמר אז את התפילות של הבעל תוקע קודם התקיעות, וכשנעמד ללכת לעמוד לתקוע, אמר, אם מוהרא"ש לא היה מצווה עלי לתקוע לא הייתי מעיז ללכת לתקוע כאן אצל רבינו.

• אחד האברכים נפל קודם תשליך והקיטל התלכלך, ושאל את ראש הישיבה מה לעשות, ואמר לו, שילבש את הקפטן השחור, ולא יהא עם בגד מלוכלך ביו"ט.

• אחד שאל ששמע בציון של רבינו, שאומרים שיש חדשות נוראות בארץ ישראל, וראש הישיבה ביטל את הדברים, ואמר: נייעס פון פושקינא, אין לזה שום ערך.

• כשאמרו לו שמתפעלים מהמלמדים שמוסרים